

PUKINMÄEN VPK



90 VUOTTA PALOKUNTATOIMINTAA
PUKINMÄELLÄ 1912-2002



2. korjattu painos

Julkaisija: Pukimäen VPK ry
Teksti ja taitto: Toni Korhonen
Etukannen kuva: Bjarne Jansson, 20.4.1947
Takakannen kuva: Toni Korhonen, 10.9.2002
Paino: Data Com Finland, Helsinki, 2002
ISBN: 952-91-5029-6 (tämä pdf-muotoinen verkkoversio)
952-91-5028-8 (painettu kirja)

PALOKUNNAN JOHDON TERVEHDYS

On kulunut 15 vuotta siitä, kun edellisen kerran juhlistimme syntymäpäiviämme. Aikaa on kulunut, ja toiminta Pukimäen VPK:lla on kehittynyt positiiviseen suuntaan. Olemme hankkineet tässä välissä uuden paloauton, saaneet Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta käyttöömmme miehistöajoneuvon, olemme elvyttäneet nuoriso- ja naisosaston toiminnan, ja hälytysosastomme on käynyt läpi nuorennusleikkauksen.



Yksi asia ei kuitenkaan ole muuttunut vuosien varrella, sillä meissä elää yhä talkoohenki. Tästä osoituksena ovat esimerkiksi palokalustomme huoltotoimet, kiinteistömme suuret korjaustyöt sekä mm. tuleva vuosipäiviemme toteutus, jotka ovat vaatineet jäsenistömme pyyteetöntä uurastusta kelloon katsomatta. Kiitos heille siitä!

Uudet tuulet puhaltavat palokuntatoimessa ympäri maata. Palontorjunnan jakautuminen alueisiin, uudet turvallisuusmääräykset ja suunnitteilla oleva palokuntien laatujärjestelmä ovat esimerkkinä vain osasta nykypäivän vapaaehtoista palokuntaa. Tässä kehityksessä tulemme pysymään mukana.

Uskomme jatkossakin toimintamme jatkuvan vähintään yhtä vireänä ja monipuolisina antaen vapaaehtoiseen palokuntaan kuuluville muistamisen arvoisia positiivisia kokemuksia.

Kimmo Ruusuvuori
palokunnan päällikkö

Jorma Broström
puheenjohtaja

JOHDANTO

Pukinmäen vapaaehtoisen palokunnan historian selvittäminen oli ollut mielessä jo muutaman vuoden ajan, ja nyt 90-vuotisjuhlrat antoivat tilaisuuden toteuttaa se kirjan muodossa. Sen tuottamiseksi perustettiin historiatoimikunta, johon kuuluivat Toni Korhonen, Seppo Ruusuvuori, Torbjörn Stenholm, Harri Elers ja asiantuntija-avustajana pukinmäkeläinen historiantutkija Tero Tuomisto. Haastattelimme lisäksi muutamia vanhoja palokuntalaisia; palokunnan talolla ovat käyneet mm. Bjarne Jansson, Veikko Elers, Aida Andersson, Ritva Levänen, Juhani Huutoniemi, Jorma Hyvönen sekä Nils Kalenius.

Kirjoittajalla itsellään ei ole omakohtaista tietoa palokunnan toiminnasta kuin viimeisen kymmenen vuoden ajalta, joten lähes kaikki teksti perustuu kirjallisuuteen, palokunnan pöytäkirjoihin, muihin arkistolähteisiin, haastatteluihin jne. On hyvin mahdollista, että kirjasta löytyy asiavirheitä huolellisesta tutkimustyöstä huolimatta, joten otamme mielellämme vastaan kaikkea uutta tietoa koskien palokuntaamme. Erittäin iloisia olisimme myös vanhoista valokuvista, jos sattumalta sellaisia löytyy lainaksi.

Tämä historiikki painottuu palokunnan historian ensimmäiseen puolikkaaseen. Siltä ajalta ei enää ole moni kertomassa tarinoita, joten nyt yritettiin saada kaikki mahdollinen tieto vuosisadan ensimmäiseltä puoliskolta tähän kirjaan. Kun tämä historiikki kirjoitetaan kenties 10 vuoden kuluttua kattavammaksi, täydennetään sitä varmasti myös vuosisadan loppupuoliskonkin osalta. Toivon siis ettei palokunnan nykyinen jäsenistö loukkaannu tekstin vähyydestä heidän ajoiltaan. Sen sijaan toivon, että kyseiset henkilöt muistelisivat ja kertoisivat oman toiminta-aikansa mielenkiintoisista tapahtumista.

Toivotan mieluisaa lukuhetkeä Pukinmäen VPK:n historian parissa.

Toni Korhonen
historiikin kirjoittaja

SISÄLLYSLUETTELO

| | |
|---|----|
| Palokunnan johdon tervehdys..... | 3 |
| Johdanto..... | 5 |
| Sisällysluettelo..... | 7 |
| 1. Palokuntatoiminnasta yleensä..... | 9 |
| 2. Pukinmäen VPK:n perustaminen..... | 11 |
| 3. Berghem palopäälliköksi..... | 15 |
| 4. Kalusto..... | 28 |
| 5. VPK:n tanssilava..... | 36 |
| 6. Tontti ja rakennusprojekti..... | 38 |
| 7. Janssonin kausi..... | 44 |
| 8. 1970- ja 80-luku..... | 49 |
| 9. Nykyinen sukupolvi..... | 54 |
| 10. Poikaosastosta nuoriso-osastoksi..... | 57 |
| 11. Yhteenvetoa yhdeksältä vuosikymmeneltä..... | 60 |
| Taulukoita ja tilastotietoa..... | 61 |
| Lähteet..... | 65 |

1. PALOKUNTATOIMINNASTA YLEENSÄ

Kaikki tämän historiikin lukijat eivät välttämättä tunne palokunta-alaa kovin läheltä, joten alkuun lyhyt historia palokuntatoiminnasta, sekä kuvaus palokunnan toiminnasta - ainakin Pukinmäen VPK:n näkökulmasta.

Vapaaehtoinen palokuntatoiminta sai alkunsa vuonna 1736, kun Philadelphiaan perustettiin The Union Fire Company. Perustaja oli Benjamin Franklin, amerikkalainen kirjailija ja tiedemies, joka tunnetaan kuuluisasta keksinnöstään, ukkosenjohdattimesta.

Suomen ensimmäinen vapaaehtoinen palokunta perustettiin Turkuun 28.8.1838. Turun VPK:n perustaja oli apteekkari Erik Julin. Samana vuonna Helsingissä alkoi palokunta toimia kunnan palkkaamana, mutta perustamispäiväkseen vakinainen palokunta ilmoittaa 1.10.1861, jolloin uuden palojärjestyksen mukainen palokunta alkoi toimia. Helsingin VPK, ensimmäinen vapaaehtoinen palokunta Helsingissä, perustettiin 1864.

Helsingissä pidettiin vuonna 1889 ensimmäinen yleinen palokuntalaiskokous. Koko maan palokunnille tarkoitettu kokous vaikutti palokuntataatteen laajenemiseen. Palokuntien määrä Suomessa kasvoi 1900-luvun alussa jo yli 200:n. Vuonna 1913 palokunnissa oli keskimäärin lähes 100 jäsentä, harjoituksia oli vähän yli kymmenen ja hälytyksiä keskimäärin viisi vuodessa. Keskimääräiset jäsenmäärät ovat jatkossa hieman laskeneet, mutta harjoitus- ja hälytysmäärät kasvaneet.

Palokunnat ovat rekisteröityjä yhdistyksiä, jäsenistö siis päättää palokunnan toiminnasta. Palokuntien toiminta perustuu hälytysosaston toimintaan, eli sammutus- ja pelastustehtäviin. Palokunta tekee sopimuksen kunnan kanssa palveluistaan, ja on siten hätäkeskuksen hälytettävissä, kun vakinainen palokunta tai pelastuslaitos reserviä tarvitsee. Monissa kunnissa ei ole kuin esimerkiksi vain palopäällikkö palkattuna, kun taas suuremmissa taajamissa ammattilaiset tekevät suurimman osan työstä. Välimuotoja on useita erilaisia, ja kunnan korvauskäytännöt vapaaehtoisille palokunnille vaihtelevat vastaavasti vuosikorvauksesta hälytyskohtaisiin palkanmaksuihin.

Palokunnat ovat hyvin organisoituja yhdistyksiä, joilla on palontorjunta-tehtävän lisäksi muutakin toimintaa. Tässä kuvattu organisoitumistapa on Pukinmäen VPK:n toimintamalli, joka on melko tyypillinen organisaatio nykyisissä vapaaehtoisissa palokunnissa.

Palokuntayhdistyksen jäsenistö valitsee vuodeksi kerrallaan yhdistykselle hallituksen, joka valvoo palokunnan eri osastojen toimintaa. Hallituksen puheenjohtaja johtaa palokunnan toimintaa, hallituksen kokouksia ja valvoo muiden palokunnan toimihenkilöiden toimintaa. Palokunnassa voi olla mm. hälytysosasto, nuoriso-osasto ja naisosasto, joilla on omat johtajansa. Nämä toimihenkilöt valitaan palokunnan yleisessä jäsenkokouksessa. Hälytysosasto on palokunnan toiminnan peruskivi, ja sille valitaan yleisessä kokouksessa vuosittain päällystö. Parhaiten hierarkiaa voidaan verrata armeijan organisaatioon, kuitenkin soveltamalla sitä vapaaehtoiseen toimintaan. Palokunnan päällikkö ja varapäällikkö ovat palokunnan ylimmät ”upseerit”. Päällystöön kuuluvat myös yksikönjohtajat, jotka voivat johtaa sammutusyksikön (paloauto sammutusmiehineen) toimintaa palopaikalla. Päällystön, kuten sammutusmiestenkin tulee suorittaa asianmukainen sisäasiainministeriön määräämä koulutus.

Aikaisemmin palokunnissa oli tyypillisesti myös eri komppanioita ja joukkueita, joilla oli omat päällikkönsä. Joissakin suuremmissa palokunnissa on edelleenkin tarpeen jakaa hälytysosasto suuren henkilövahvuutensa vuoksi em. tavalla.

2. PUKINMÄEN VPK:N PERUSTAMINEN

Helsingin voimakkaan kasvun myötä pääjunaradan varressa oleva Pukinmäki alkoi myös kasvaa 1900-luvun alussa. Alueen maita palstoittamaan ja myymään perustettiin Ab Boxbacka vuonna 1907. Osakeyhtiön perustajia oli Sonabyn kartanolla asunut vapaaherra William (Willy) von Bonsdorff. Aktiebolag Boxbacka antoi vuonna 1908 arkkitehti Birger Brunilalle, yhtiön uudelle osakkaalle, tehtäväksi suunnitella Boxbackan ja Sonabyn kartanoiden maille Pukinmäen huvilayhdyskunta. Pian alkoi uusia asukkaita muuttaa alueelle. Vuonna 1912 Pukinmäen huvilayhdyskunnassa oli jo noin 70 huvilaa ja vuonna 1914 jo yli 130 huvilaa. Tähän yhteiskunnalliseen kasvuun liittyi selkeä tarve palonsammutustoiminnan järjestämiseksi Pukinmäelle. Paikkakunta rakentui junaradan varteen, joten uhkana olivat höyryjunien piipusta tulevat kipinät, ja huvilat olivat polttopuulla lämmitettäviä puutaloja.

Viereiseen Malmin kylään oli perustettu vapaaehtoinen palokunta vuoden 1909 lopulla. Syyskuun 11. päivänä 1910 pidettiin Pukinmäen kartanolla Malmin VPK:n kokous, jossa päätettiin perustaa Malmin VPK:n yhteyteen 2. sammutuskomppania, Boxbackan komppania. Puheenjohtajana kokouksessa toimi Willy von Bonsdorff. Viikko tämän jälkeen pidettiin Pukinmäen kartanolla uusi Malmin VPK:n kokous, jossa hyväksyttiin säännöt komppanialle. Boxbackan komppaniaan kirjoitautui tällöin jäseneksi 20 henkilöä. Komppanian päälliköksi nimettiin Emil Karlsson, ensimmäiseksi ja toiseksi järjestysmiehiksi E. K. Rosenberg ja V. Salmelin, ruiskumestariksi V. F. Lundström. Pukinmäen komppanian jäsenet valitsivat W. von Bonsdorffin edustajakseen valittavaksi Malmin VPK:n hallitukseen. Kuitenkin hallitukseen päätyi Pukinmäeltä toinen



William Mathias (Willy)
von Bonsdorff
(16.7.1871 – 2.4.1945)

Kuva: Helsingin Pitäjä - Helsinge 1989.

henkilö (Malmin VPK:n pöytäkirjaan kirjoitetusta nimestä ei saanut selvää).

Noin vuosi tämän jälkeen, syyskuun 14. päivänä 1911, Malmin VPK päätti lakkauttaa Pukinmäen komppanian. Kokouksessa päätettiin, että komppanian päällikkö Emil Karlsson laatii virallisen tiedotteen asiasta jäsenistölle. Pukinmäelle sijoitettu kalusto tulee palauttaa omistajalleen Malmin VPK:lle. Kalustona Pukinmäen komppanialla oli tällöin mm. käsi-voimapumppu, parikymmentä ämpäriä, hälytystorvi, lyhty, komppanian lippu ja joitain suojanaamareita. Vuoden loppuun mennessä tämä kalusto oli palautettu ja komppania lakkautettu. Syynä muutokseen olivat ilmeisesti jonkinlaiset erimielisyydet Willy von Bonsdorffin ja Malmin VPK:n johtohenkilöiden välillä. Erimielisyyksiä oli jo vuotta aiemmin Boxbackan komppanian perustamisvaiheessa.

Komppanian lakkauttamisen aikaan, vuosien 1911 ja 1912 vaihteessa, Pukinmäen huvilayhdyskunnan toimeliaimmat miehet, mm. faktori Karl Mandelin, vapaaherra Willy von Bonsdorff ja kauppias V. Lundström perustivat oman itsenäisen palokunnan paikkakunnalle. Kuitenkaan vuoden 1911 lopussa tai 1912 kuluessa ei ole kuvernöörille tehty minkäänlaista anomusta sääntöjen hyväksymisestä, joten ilmeisesti virallista vahvistusta yhdistyksen perustamiselle ei ole haettu. Palokunta-toimintaa on kuitenkin ollut, koska esimerkiksi keväällä 1912 Malmin VPK teki periaatepäätöksen, etteivät he lähtisi Pukinmäellä sattuviin tulipaloihin ellei erityistä avunpyyntöä Pukinmäen VPK:n päällystöltä tule. Boxbackan palokunnan päällikkönä ja puheenjohtajana toimi Karl Mandelin.

Heti Pukinmäen VPK:n syntyvuosien jälkeen alkoi sitten sota-aika, ja vuodesta 1914 alkaen ensimmäisen maailmansodan vaikutus tuntui myös Suomessa. Sotavuosina sattui ainoastaan yksi tulipalo Pukinmäellä, ja senkin sammuttamisen venäläinen sotaväki esti. Tämä tulipalo sattui muutenkin hämärissä olosuhteissa, sillä venäläiset asuivat kyseisessä talossa. Sota-aika ja viranomaisten painostus vaikuttivat palokunnan toimintaan niin paljon, että toiminta hiipui. Ensimmäisen viiden vuoden ajalta ei palokunnan omia kokouspöytäkirjoja tai muita

papereita olekaan löytynyt. Ensimmäiset tallessa olevat palokunnan kokouspöytäkirjat alkavat uudelleenperustamiskokouksesta 26.11.1916.

Uudelleenperustamiskokouksen oli kutsunut koolle faktori Karl Mandelin. Paikalle saapui 17 huvilayhdyskunnan asukasta. Kokouksessa todettiin vanhan palokunnan ”kuolleen pois” ja todettiin myös, että palokunnan olemassaololle oli selkeä tarve, ottaen huomioon viimeaikaiset tulipalot. Malmin VPK oli ehdottanut että Pukinmäki liittyisi osaksi Malmin VPK:ta. Asiaa miettimään perustettiin komitea, johon kuului Karl Mandelin, insinööri Tycho Öller, V. Lundström, ja Julius Horst. Seuraavassa kokouksessa 10.12.1916 päätettiin komitean ehdotuksen mukaan perustaa oma palokunta uudelleen.

Mandelin valtuutettiin hakemaan komitean valmistelemille säännöille virallista vahvistusta, ja anomus saapuikin viikkoa myöhemmin kuvernöörille käsiteltäväksi. Kuvernööri lähetti anomuksen 26.1.1917 lausuntoa varten Helsingin kihlakunnan kruununvoudille, joka puolsi hakemusta helmikuun 7. päivänä todeten, että palokunta on tarpeellinen Boxbackan huvilayhdyskunnassa. Kuvernööri hyväksyi VPK:n työryhmän valmistelemat uudet säännöt Uudenmaan lääninhallituksessa 15.2.1917. Palokunnan yleinen kokous pidettiin kymmenen päivää myöhemmin, missä palokunnalle valittiin hallitus, puheenjohtajaksi K. Mandelin, sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi pankkiprokuristi Julius Horst, sekä muut jäsenet insinööri Tycho Öller, Ivar Ekberg, sekä varalle J. Railio ja V. Lundström. Palokunnan päälliköksi valittiin Karl Mandelin.

Pukinmäen VPK:n perustamispäivämääräksi on siis monta vaihtoehtoa. Palokuntatoiminta on alkanut jo vuonna 1910, mutta silloin Malmin VPK:n alaisuudessa. Yhdistyksen säännöt on vahvistettu ensimmäisen kerran vasta 1917, mutta kyllä palokunnan perustamisvuodeksi voidaan edelleen ilmoittaa vuosi 1912, jolloin itsenäinen palokuntatoiminta on todistetusti alkanut Pukinmäellä.

Palokunnan nimi kirjoitettiin alunperin ”Boxbacka F.B.K. – Boxbackan V.P.K.”. Tämä nimi löytyy mm. vanhasta paloruiskustamme. Vuonna 1917 hyväksytyissä säännöissä nimi oli ”Boxbacka Frivilliga Brandkår”. Paikkakunnan nimi muuttui ensin Pukinmäen Suomalaiset ry:n

aikaansaannoksena Boxbacka-Pukinmäeksi, ja sitten Pukinmäeksi. Palokunnan hallituksen kokouksetkin päätettiin jo vuodesta 1924 alkaen pitää vuorotellen suomeksi ja ruotsiksi. Suomalaistumisen johdosta myös palokunnan nimeä muutettiin, uudeksi nimeksi tuli ”Boxbacka Frivilliga Brandkår – Pukinmäen Vapaaehtoinen Palokunta r.y.”. Yhdistysrekisteriin tämä kirjattiin vasta vuonna 1938, kun palokunnasta tehtiin ensimmäinen merkintä 1919 perustettuun rekisteriin. Nimeä on muutettu myöhemminkin, vuonna 1977 palokunnan nimeksi kirjattiin yhdistysrekisteriin ”Pukinmäen Vapaaehtoinen Palokunta r.y.”. Viimeisin muutos tehtiin 14.3.2002. Uusi nimi kirjoitetaan virallisesti samassa lyhyemmässä muodossa, missä sitä itsekin useimmiten olemme käyttäneet, ”Pukinmäen VPK ry.”.



Pukinmäen VPK:n käsivoimaruisku 1920-luvulta. Kuvassa näkyy teksti ”Boxbacka FBK”, ruiskun toisella puolella lukee ”Boxbackan VPK”. Kuva: Torbjörn Stenholm, Pukinmäen VPK.

3. BERGHEM PALOPÄÄLLIKÖKSI

Uudelleenperustamisen jälkeen palokunnan toimintaa alettiin toden teolla kehittää. Vanhalta palokunnan rahastonhoitajalta, G. Lundenilta, saatiin pohjakassa, joka oli suuruudeltaan n. 20 markkaa. Palokaluston hankkimiseksi järjestettiin keräyksiä huvilayhdyskunnassa. Ensimmäinen keräys maaliskuussa 1917 tuottikin n. 1200 markkaa ja lisäksi kenraali A. Golowin lainasi palokunnalle n. 500 mk. Nämä rahat sijoitettiin paloruiskuun, joka hankittiin Sidorowilta. Uusi ruisku sijoitettiin vanhan ruiskun kärryille, ja vanha ruisku myytiin Kolimport Ab:lle hintaan 1000 markkaa. Paroni W. von Bonsdorff lupasi että Boxbacka Ab:n hevoset olisivat käytettävissä ruiskun siirtämiseen palopaikalle hintaan 5 mk per kerta. Seuraavina vuosina kalustoa ostettiin mahdollisuuksien mukaan, hankintakohteena olivat mm. tikkaat, ja ruiskulle ostettiin reki talvikäyttöä varten.

Palokunnan päällikkö Mandelin sopi myös Oulunkylän puhelin-yhdistyksen kanssa palokunnan hälytysjärjestelmästä, jossa puhelin-keskuksella olisi luettelo henkilöistä, joille tulisi hälytyksen sattuessa soittaa. Kustannukset olisivat 10 mk per kerta. Lisäksi Pukinmäen huvilayhdyskunnan asukkaille jaettiin ohje palokunnan hälyttämisestä tulipalon sattuessa. Vuonna 1917 hevosten vuokrasta oli maksettu neljä kertaa, ilmeisesti se on ollut myös hälytysten määrä sinä vuonna. Vuonna 1918 Oulunkylän puhelin-yhdistys on laskuttanut kolmesta hälytyksestä, mutta kaikki hälytykset eivät välttämättä ole tulleet puhelimitse.

Vuodelta 1919 löytyy jäsenluettelo, jossa on 22 nimeä, mukana edellä mainittuja henkilöitä kuten vapaaherra Willy von Bonsdorff, kenraali Golowin ja arkkitehti Tycho Öller, sekä paikkakunnan suuret kuuluisuudet, säveltäjä Erkki Melartin ja professori Mikael Soininen. Nimet kertovat silloisten asukkaiden tuesta palokunta-aatteelle. Palokunnan toiminta on ilmeisesti hieman laantunut 1920-luvun vaihteessa, koska pöytäkirjoja ei ole pariin vuoteen kirjoitettu, kunnes huhtikuun 30. päivä vuonna 1922 pidettiin Pukinmäen rautatieasemalla VPK:n yleinen kokous, jossa valittiin palokunnalle uusi hallitus ja uusi palokunnan päällikkö. Hallitukseen valittiin K. Forsström, A. Sundqvist, W. Berghem, B. Wuorsalo. Palokunnan päälliköksi valittiin kauppias Wilhelm Berghem

ja varapäälliköksi Bruno Wuorsalo. Seuraavassa hallituksen kokouksessa Berghem valittiin myös palokunnan puheenjohtajaksi, ja Wuorsalo varapuheenjohtajaksi. Forsström valittiin rahastonhoitajaksi ja Sundqvist sihteeriksi.

Palokunnan uusi päällikkö ja puheenjohtaja Wilhelm Berghem toikin palokuntaan uutta puhtia. Taloutta alettiin taas kartuttaa keräyksillä, ja uutta kalustoa hankittiin. Wuorsalo ja Berghem alkoivat myös selvittää mihin palokunta voisi saada tontin palokunnantaloa varten. Tontin hakemisesta on kerrottu omassa kappaleessaan jäljempänä. Heistä on kirjoitettu ensimmäiseen lyhyeen historiikkiin seuraavaa:

”...valittiin palokunnan päälliköksi herra V. Berghem ja varapäälliköksi B. Wuorsalo, jotka saivat tehtävän, joka vaati paljon tarmoa ja väsymätöntä intoa, sillä kaikkia senaikaisia palokuntalaisia katsottiin kovin epäluuloisesti, mutta he olivat valmiit toimimaan palokunnan hyväksi, ja näiden kahden henkilön ansiosta sai palokuntatoiminta paikkakunnalla todellakin hyvän alkusysäyksen.”

Teksti julkaistiin vuonna 1938 kirjassa ”Suomen vapaaehtoinen palokuntaliike 100 v.”. Sen on ilmeisesti kirjoittanut faktori K. J. Forsström.

Palokunnan jäsenmäärä kasvoi nopeasti, vuonna 1926 palokunnassa oli jo lähes 70 jäsentä. Useat palokuntalaiset ovatkin myöhemmin kertoneet



August Wilhelm Berghem
(30.4.1883 – 2.4.1945)

Vaimo Olga, tytär Karin.
Muutti Pukimäelle v. 1918.
Liittyi palokuntaan 1920.

Pukimäen VPK:n päällikkö ja
puheenjohtaja 1922-1945.

kuinka Berghemin aikaan palokuntaan oli lähes pakko kuulua, katsottiin jopa pitkään jos ei kuulunut palokuntaan. Berghem oli siis saanut vahvalla tahdolla epäluuloiset asenteet käännettyä päinvastaiseksi Pukimäellä.

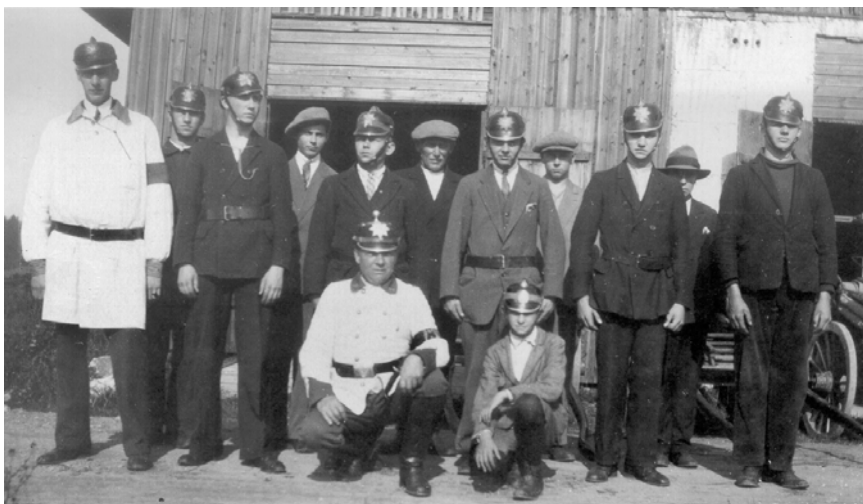
Tulipaloja sattui tuohon aikaan Pukimäellä ja sen lähistöllä noin 10 kertaa vuodessa. Yhtään tulipalotonta vuotta ei ollut, ja enimmillään paloja oli 14 vuoden aikana. Vuoteen 1938 mennessä palokunta oli ollut sammuttamassa kaikkiaan 162 tulipaloa, joista neljä oli ollut suurpaloja. Hälytykset annettiin vuonna 1924 hankituilla kahdella palosireenillä sekä puhelimitse. Yksi palosireeni oli aluksi sijoitettu VPK:n kalustovajalle, mutta koska siellä ei ollut puhelinta, siirrettiin se agronomi Tammiselle.

Puhelimella tapahtuva hälytysjärjestelmä piti uusia vuonna 1933, koska HPY oli ostanut paikkakunnan puhelinverkoston. Tällöin tulipalohälytys meni puhelimitse Berghemille, Lundqvistille, Lundströmille, Laitakarille, Tammiselle, Malmin poliisikamarille, Malmin VPK:lle, Malmin palokalustolle ja Helsingin VPK:lle. Filosofian tohtori Aarne Laitakari ja agronomi Arvo Tamminen eivät itse olleet palokunnassa mukana, mutta he välittivät hälytyksen eteenpäin. Tamminen hälytti kartanolla asuneen puutarhuri Kaleniuksen, joka otti aseman vieressä sijaitsevasta kalustovajasta raskaan käsivoimaruiskun hevosen vetoon ja suunnisti kohti palopaikkaa. Ohjastajan viereen istui toinen palokuntalainen, joka sitten puhalsi torveen, jotta saadaan tietä. Palosireeniä jäi pumpaamaan rouva Kalenius. Agronomi Tamminen kävikin kerran sanomassa rouva Kaleniukselle, että ei tarvitse pumpata enää, palo on jo sammutettu. Siihen aikaan taisi kylläkin olla tapana soittaa sireeniä koko sammutustöiden ajan.

Vedensaanti palopaikalle oli hankalaa. Berghem oli jo pitkään vaatinut palokaivon rakentamista kunnan hätäaputöinä Pukimäelle perustellen tilannetta jo hengenvaarallisena, mutta palokaivo saatiin rakennettua vasta 1930-luvun puolivälissä. Palokaivo oli aivan palokunnan lähellä, noin sadan metrin päässä palokunnalta Malmille päin. Muita vedenotto-paikkoja oli Vaahteriston suurehko luonnon lampi, Långinoja, Vantaanjoki sekä joitain yksityisiä kaivoja. Letkua tarvittiin jopa yli kilometrin verran veden kuljettamiseksi palopaikalle ja väliin täytyi kytkeä

lisää pumppujakin. Palokunnalla oli lisäksi vuonna 1925 hankittu, rattaille asennettu vesitynnyri, joka oli suureksi avuksi veden saamisessa palo-paikalle.

Palokunnan päällikön Wilhelm Berghemin on kerrottu olleen varreltaan pieni mutta sisukas. Sisukkuudesta kertoo myös Arthur Janssonin kertomus tulipalosta, johon Oulunkylän VPK ehti ennen Pukinmäen VPK:ta. Silloin Berghemin Ville hätisti paikalle saavuttuaan naapureita: ”Menkää pois, tämä on meidän palomme!” Erään toisen kerran, kun Berghem saapui liian myöhään palopaikalle, hän alkoi selittää miten palo olisi pitänyt sammuttaa, jotta se olisi tehty oikein. Nämä tarinat kuulostavat kyllä nykypalokuntalaisenkin korviin täysin uskottavalta ja ymmärrettävältä, ylpeys osaamisestaan kuuluu edelleenkin palokuntalaisten ominaisuuksiin.



Palokuntalaisia harjoituksissa 1920-30-luvun vaihteessa, taustalla kolmet kärryt ulkona kalustovajasta. Kuva: Raija Graeffen kokoelmat.

Palokunnan toiminta kehittyi monella tavalla Berghemin aikana, ja yhteistoimintaa tehtiin myös muiden palokuntien kanssa. Palokunta liittyi Suomen Yleiseen Palokuntaliittoon (Allmänna Brandkårsförbundet i Finland) vuoden 1923 alussa. Puheenjohtaja ja päällikkö Berghem osallistui tämän jälkeen yleisiin palokuntalaiskokouksiin ensin Wuorsalon

ja sitten Lundströmin kanssa. Näihin kokouksiin osallistui tyypillisesti reilusti yli kaksisataa palokuntien johtohenkilöä ympäri Suomea.

Lähialueiden palokuntien kanssa kehitettiin yhteistyötä, ja vuoden 1926 maaliskuussa syntyi Malmin nuorisoyhdistyksen talolla pidetyssä keskustelukokouksessa Helsingin pääradan varren palokuntayhtymä. Yhtymä olikin aktiivisessa toiminnassa yli puoli vuosisataa, nykyään perinteitä vaalitaan vuosittaisilla jalkapalloturnauksilla.

Yhtymässä on ollut jäsenenä Malmin, Oulunkylän, Pakinkylän, Puistolan, Pukinmäen, Tapanilan ja Vanhan Käpylän VPK:t. Pääradan varren palokunnat järjestivät yhteisharjoituksia, kilpailuja, valistusta, palovartiointia ym. palokuntatoimintaa sekä tietysti juhlia. Näiltä ajoilta on itse asiassa palkintokaappimme vanhin palkinto. Se on Helsingin ympäröivien palokuntien salonkikivääriammunan kiertopalkinto vuosilta 1919 - 1930. Pukinmäki on voittanut 1929 ja Käpylän VPK 1930, ja jälkimmäisen lopetettua toimintansa palkinto on ilmeisesti tuotu Pukinmäkeen.

Palokunnan ensimmäiset vuosijuhlat pidettiin 19.3.1927. Juhlista kirjoitti Hufvudstadsbladet seuraavasti:

Oulunkylän Societetshusilla pidetyissä 10-v juhliissa, juhlien avauspuheenvuoron piti Berghem, jonka jälkeen faktori K. J. Forsström esitteli toimintaa viimeisen 10 vuoden ajalta. Suomen Yleisen palokuntaliiton puheenjohtaja O. Ekman ja palosuojeluyhdistyksen asiamies L. Pesonen olivat lähettäneet kirjallisen tervehdyksen. Kirjapainonjohtaja E. Waltamo puhui palokunnan merkityksestä erityisesti maaseudulla. Palvelusmerkit jaettiin kolmelle jäsenelle.

Palvelusmerkit saivat V. Lundström, K. Forsström ja K. Backman.

Pääradan varren huvilayhdyskuntien vapaaehtoiset palokunnat kutsuttiin helmikuussa 1928 yhteiseen talviharjoitukseen Pukinmäkeen. Harjoitukseen osallistui Oulunkylän, Malmin, Pukinmäen ja Tapanilan VPK:t yhteensä noin 50 miehen voimin, mukanaan kahdeksan talvikulku-neuvoihin sijoitettua sammutuskalustoa, mukaan lukien mm. kaksi moottoriruiskua. Harjoitusta johti Suomen Palokuntaliiton Uudenmaan läänin tarkastaja, palomestari L. Gustafsson Helsingistä.

Harjoituksen tavoitteena oli selvittää sammutuskaluston ja niihin käytetyn talvikuljetuskaluston kelpoisuus tarkoitukseen. Harjoituksen tulos oli hyvä ja palokunnat saivat Gustafssonilta hyvän arvosanan. Tässä yhteydessä todettiin että moni pieni maaseutukaupungin palokunta on huomattavasti varustettu kuin nämä pienet palokunnat Helsingin ympäristössä.

Harjoituksessa havaittiin myös eräs suuri haitta palokuntien toiminnalle, nimittäin teiden huono kunto. Tämä kävi ilmi kun auto, jolla palomestari Gustafsson tuli Pukinmäkeen, jäi monta kertaa kiinni lumivalleihin Oulunkylän ja Pukinmäen välillä. Pääsy autolla Pukinmäkeen osoittautui lopulta mahdottomaksi ja matka jatkui hevoskyydillä. Itse harjoituksessa opittiin yhteistoimintaa, päällystö sai oppia johtamisesta, ja miehistö sai harjoitusta kaluston tuntemuksesta ja hyödyntämisestä, ja siitä, miten se saadaan palopaikalle talviolosuhteissa.



Pukinmäen VPK talollaan 1930-luvun puolivälissä. Kalustona Ford-ruiskuauto sekä kolme käsivoimaruiskua. Kuva julkaistu kirjassa Suomen Vapaaehtoinen Palokuntaliike 100 v (1938). Kuva: Pukinmäen VPK.

Pukinmäessä pidettiin myös kesällä 1936 harjoitus, josta Nyland-lehti 20.6.1936 kirjoitti vapaasti suomennettuna seuraavaa:

Onnistunut paloharjoitus Pukinmäessä.

Kesäkuun 17. päivänä palopäällystökoulu piti Pukinmäessä "Ryssänsillan" luona kolme kuukautta kestäneelle päällystökurssille loppuharjoituksen yhdessä Pukinmäen palokunnan päällystön kanssa. Pukinmäen palokunta saapui ensin paikalle autollaan ja päällikkö Berghem rupesi hankkimaan harjoitukseen tarvittavia veneitä. Tuntia myöhemmin saapui paikalle palopäällystökoulun kurssilaiset koulun kahdella isolla autolla. Harjoitusta johti palopäällystökoulun johtaja Leo Pesonen apunaan koulun opettaja palomestari Antti Leskinen. Harjoitusta seurasi myös ulkomaalainen vieras, Oslolainen palomestari Bergh. Hän oli stipendillä Suomessa tutustumassa palokunta-toimintaan ja sammutusjärjestelyihin.

Palopäällystökoulun miehistö oli jaettu sammutus- ja pelastuskomppaniaksi. Palopaikkaa kuvasi sillan lähellä oleva Pukinmäen talo. Palopäällystökoulun miehistön piti kiireesti päästä Oulunkylän puolelta joen yli auttamaan Pukinmäen palokuntaa sammutuksessa, siltaa ei saanut käyttää, "sitä ei ole olemassa todellisuudessa", ilmoitti Pesonen.

Pelastuskomppaniaa johti ruiskumestari Eerola, sammutuskomppaniaa kersantti Sirola. Joenrannassa olevalla veneellä soudettiin yli Pukinmäen puolelle, pelastusmiehistö kirveiden ja käsiruiskujen kanssa, sammutusmiehistö letkujen kanssa. Moottoriruisku jätettiin Oulunkylän puolelle. Joen yli vietiin n. 200 metriä kolmen tuuman letkua, ja jakoliittimeen kytkettiin kaksi kahden tuuman letkua. Kuului pillin vihellys ja vain muutamaa hetkeä myöhemmin lensi vesisuihku korkealle. Pelastusmiehistö oli valmiina talon portailla.

Norjalaiselle vieraalle esiteltiin lisäksi miten korjataan rikkoontunut letku kesken käytön. Se tapahtui erityisellä paikalla, joka laitetaan paikalleen ja kiristetään tiukasti. Paikkaus on täysin pitävä.

Vieraalle, sekä myös toimittajalle, esiteltiin paloauton radiopuhelinta. Palomies kutsui keskusta ja sai välittömästi vastauksen. Lyhyestä radiokeskustelusta selvisi että radiopuhelinkeskus on auki klo 8-21 ja lisäksi tarpeen mukaan myöhempäänkin. Lisäksi Merivartioston

taajuuksilla keskus on auki vuorokauden ympäri. Palopäällystökoulun auto saa siten aina yhteyden Helsingin paloasemaan ja voi ilmoittaa sijaintinsa, sekä saada langattomasti hälytyksenkin.

Harjoituksen loputtua menttiin Pukinmäen paloasemalle missä palokunnan päällikkö Berghem esitteli uutta, mutta vielä puolivalmista asemaa ja sen palokalustoa, sekä toista suurista erinomaisista palo-kaivoista.

Oslolainen palomestari oli erittäin hämmästynyt siitä, mitä maassamme tehdään palosuojelun eteen. Berghem kertoi, että yksin Helsingin pitäjässä on 11 vapaaehtoisvoimin toimivaa palokuntaa, joilla kaikilla on oma kalustusuoja. Yksin Pukinmäen palokunnassa on 50 jäsentä. Mutta vielä enemmän hämmästynyt insinööri Bergh oli, kun hänelle esiteltiin Pukinmäen VPK:n paloauto, Grönholm & Co:n johtaja John Balakinin lahjoittama vanha Ford, jonka palokunnan miehistö on itse rakentanut paikkakunnan tarpeita vastaavaksi paloautoksi.

”Sellainen vapaaehtoinen toimi ja uhrautuvaisuus palonsammutus-asialle, jota täällä Suomessa voidaan esitellä on vierasta Norjassa”, lausui insinööri Bergh.

Myös suuri, hieno urheilukenttä herätti ulkomaalaisen vieraan hämmästyksen, hän piti erinomaisena että kunnat täällä avustavat niin paljon palokuntia ja urheilukenttiä. Berghem kertoikin että Pukinmäen urheilukentällä on kasvanut mm. yksi olympiamestari, Taimisto. Juuri kun paloautot käynnistettiin kotimatkaa varten, tuli kuuluisa ”mestari” vaatimattomasti kotoaan urheilukentälle.

Berghemin Ville oli erittäin seurallinen ihminen, hän mielellään järjesti tuttavilleen juhlia, ja kestitsi heitä hyvin. Juhlia järjestettiin muille palokunnille lähialueilta, ja oli Virostakin muutaman kerran palokuntalaisia käymässä Pukinmäellä. Ja käytiinhän sitä vastaavasti välillä vierailmassa muissa palokunnissa, Virossakin ainakin Tallinnassa.



Wilhelm Berghemin järjestämät isot juhlatsat virolaisille palokuntavieraille. Valokuva on hieman huonokuntoinen. Kuva: Rajja Graeffen kokoelmat.

Palokunnan juhannusjuhlista kirjoitti Nyland 4.7.1936 vapaasti suomennettuna seuraavaa:

Palokuntajuhla ulkomaalaisten vieraiden kanssa Pukinmäellä. Palokunnan kalustusuojalla pidettiin juhannusaattona suuri palokuntajuhla ja juhannusyönvalvoajaiset, missä palokunnalla oli vierailijoita Eestin palopäällystöstä. Kahdeksan palomiestä oli saapunut Nummesta, Tallinnasta ja Koplasta, neljällä heistä rouvat mukana.

Illan kuluessa tehtiin bussilla kiertoajelu lähialueilla, mm. Tapanilassa, Puistolassa, missä tarjottiin virvokkeita. Voidaan myös kertoa että vieraat näkivät Helsingin pääpaloaseman läpikulkumatkalla. Ulkomaalaiset vieraat ihailivat meidän hyvin järjestettyjä palonsammutusasioita. Erityisen tunnustuksen sai moottoriruisku Jehu n:o 4.

Juhlan aikana jakoi johtaja Matsalo Nummesta kultaisen huomionosoitusmerkin ja hopeisen muistoesineen V. Berghemille, varapäälliköille Frans Kyrklund ja A. Immuvaara, sekä komppanianpäällikkö Arvid Österille.

Ulkomaalaiset vieraat matkustivat jo Juhannuspäivän iltana Helsingistä ihastuneina ja iloisina vierailusta.

Pukinmäen VPK:sta sai alkunsa myös eräs toinen paikkakunnalla toiminut yhdistys, nimittäin Pukinmäen Ponnistajat, joka myöhemmin muutti nimensä Malmin Ponnistajiksi. Palokunnassa toimi nuoria urheilijamiehiä, ja he päättivät perustaa tämän urheiluseuran kesällä 1924, kun syntyi hieman erimielisyyttä rahojen käytöstä.

Palokunnan nuoret urheilijat olivat järjestäneet palokunnalla tansseja, eivätkä mielestään saaneet tuloja sovitulla tavalla omaan käyttöönsä. Erimielisyydet ilmeisesti vaikuttivat, kun Ponnistajat yrittivät saada ilmeisesti Boxbackan kartanolla sijainnutta Pukinmäen kenttää harjoituskäyttöön, mutta siihen ei tahtonut saada lupaa. Kentän käytöstä päättivät ilmeisesti samat henkilöt jotka olivat palokunnankin johtohenkilöitä. Myöhemmin palokunnassa on kyllä ollut vielä jäseninä urheilijoitakin, kuten 1930-luvulla olympiatasolla urheilut pukinmäkeläinen Taimisto.



Berghemin kotiportaililla (nykyisellä Asteritiellä) Villen syntymäpäiväjuhlien väkeä. Keskellä Wilhelm ja vaimo Olga. Kuvassa myös Pukinmäen VPK:n ensimmäinen ja nykyinenkin lippu. Lipun on piirtänyt

Oulunkyläläinen J. Löv ilmeisesti vuonna 1931. Huonokuntoiseksi päässyt lippu teetettiin uudestaan täysin samaa kaavaa käyttäen 1990-luvun alussa. Kuva: Pukinmäen VPK.

Rahoituksen toiminnan ylläpitämiseksi palokunta on saanut alkuaikoina lähinnä huvilayhdyskunnassa toimeenpannuilla keräyksillä, sekä sittemmin palokunnan järjestämien juhlien tuotoista. Juhlista palokunta sai 1930-luvulla tuottoa keskimäärin lähes 10000 mk vuosittain.

Jäsenmaksuja alettiin kerätä vuonna 1923, jolloin toimivilta jäseniltä perittiin 5 mk ja passiivisilta jäseniltä 25 mk. Pari vuotta myöhemmin toimivat jäsenet päätettiin vapauttaa jäsenmaksuista. Palokunnan tanssilavaa vuokraamalla muille järjestöille saatiin hieman lisätuloja. Vuonna 1931 päätti Helsingin pitäjän kunnanvaltuusto myöntää pitäjän palokunnille 50000 mk avustusta, joka jaettiin Malmin, Tapanilan, Pukinmäen, Puistolän, Tikkurilan, Pitäjänmäen, Pakinkylän, Vantaan, Seutulan, Marjaniemen ja Rekolan palokuntien kesken siten, että ensin mainittu sai 8000 mk, neljä viimeksi mainittua 3000 mk ja muut, Pukinmäki mukaan lukien, 5000 mk. Tämän avustuksen jälkeen Helsingin pitäjä tuki palokuntia vuosittain, Pukinmäki sai reilut 2000 mk per vuosi, ja vuodesta 1939 alkaen lähes 5000 mk per vuosi. Suurempia hankintoja varten saatettiin tehdä erillisiä keräyksiä ja avustusanomuksia, kuten moottoriruiskun hankinnassa tehtiin 1934. Vakuutusyhtiö Pohjola ja keskusosuusliike Hankkija avustivat palokuntaa molemmat 2000 mk:lla. Jäljempänä kerrotun talonrakennusprojektin edetessä kerättiin rahaa listoilla, lisäksi tehtailija Kalle Aimo Weiste teki lahjoituksen rakennusrahastoon. Vuonna 1926 tehtaan Pukinmäkeen perustanut Weiste avustikin palokuntaa taloudellisesti aina silloin tällöin.

Palokunta sai joitain lahjoituksia muiltakin paikkakuntalaisilta satunnaisesti. Tiukan paikan tullen Berghem lainasi tai lahjoitti rahaa palokunnalle. Huomioon täytyy myös ottaa Öhman Oy:n jatkuva tuki kaikenlaisissa korjaustöissä heidän peltisepäntehtaallaan. Palokunnan niukasta taloustilanteesta huolimatta palokunta piti huolta jäsenistään, toimivien jäsenien vakuutusturvaa sammutustöissä pidettiin yllä, ja ostipa palokunta vähävaraisille jäsenilleen puseroitakin.

Palokunnan pitkäaikainen päällikkö (vv. 1922-1945) Wilhelm Berghem sairastui vuoden 1945 alkupuolella ja joutui sairaalaan leikkaukseen. Hän oli sanonut, että jos hän sairaalaan joskus joutuu, niin se johtaa sitten poismenoon. Näin todella kävikin, kun hän sitten kuoli 2.4.1945. Koska Berghem oli tunnollinen palokuntalainen, hän halusi ennen sairaalaan joutumistaan saattaa kaikki palokunnan paperit kuntoon, ja 16.3.45 pidettiin vielä palokunnan hallituksen kokous. Hän oli myös ilmoittanut lopettavansa palokunnan päällikön ja puheenjohtajan tehtävät sairaalaan joutuessaan. Palokunnan hallituksen kokouspöytäkirjaan on palokunnan puolesta kirjoittanut faktori Forsström muistokirjeen:



"Palopäällikkö Wilhelm Berghem in memoriam.

Wilhelm Berghem oli syntynyt Helsingissä 30 pnä huhtikuuta 1883. Vuonna 1918 hän muutti Pukinmäelle, josta sitten tulikin hänen kotipaikkansa, kunnes hän 2 pnä huhtikuuta 1945 päätti tämän maallisen vaelluksensa.

Wilhelm Berghem oli toinen mies. Hän oli mieleltään vilkas, toiminnanhaluinen, ja hän eläessään toimikin monissa yhdistyksissä, hän oli aloitteentekijä ja myös niiden jatkaja. Hän ei säästänyt itseään, hän tahtoi palvella kanssaihmiään ja hän voitti kaikkien arvonannon.

Kun vuonna 1912 perustetun Boxbackan V.P.K.:n työ oli pahasti lamaunut ensimmäisen maailmansodan jälkeen, se oli henkisesti ja se oli taloudellisesti heikontunut, astui esiin Wilhelm Berghem, hän otti paikkakunnan palosuojelutyön hartioilleen. Pitkä oli se työpäivä, joka hänelle tästä tuli. Hän tuli toimineeksi Pukinmäen V.P.K.:n palopäällikkönä alun kolmattakymmentä vuotta, ja hän ehtikin nähdä sen hyvinvoinnin. Palosuojelutyöntekijäin keskuudessa hän oli tunnettu

kaikkialla, ei vaan Suomessa mutta sen rajojen ulkopuolellakin, sillä monet olivat ne kokoukset, joissa Wilhelm Berghem edusti V.P.Kuntaa. Kun hänet sitten 15 pnä huhtikuuta 1945 laskettiin maan poveen Helsingin Vanhalla hautausmaalla, niiden monilukuisten yhdistysten saattaessa joissa hän eläessään oli vaikuttanut, muodostui siitä suuri juhlahetki joka jätti valoisan ja kauniin muiston tästä rehdistä miehestä. Pukinmäen Vapaaehtoinen Palokunta."

4. KALUSTO



Palokunnan käytössä ollut käsivoimaruisku käytiin hakemassa takaisin palokunnalle 19.2.1996 erään ladon perukoilta, kun sen omistaja otti ystävällisesti yhteyttä palokuntaan lahjoitusaikeissa. Nykyään ruisku on sijoitettu Pukinmäen kartanolle, palokunnan vanhalle kalustovajalle, jota me kutsumme "palokunnan ykkösasemaksi". Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.

Pumppukalustona palokunnalla oli vielä 1920-luvun alkuun asti vain yksi käsivoimaruisku. Kaksikymmenluvulla hankittiin toinen ruisku ja 1930-luvulla ruiskuja oli jo kolme, niihin kuuluvine letkuineen. Yksi ruisku oli sijoitettu Strömsille, yksi oli palokunnan kalustosuojassa Boxbackan kartanolla, missä oli myös kalustokärry ja vuonna 1925 hankittu metallinen vesitynnyri. Kaluston saamiseksi palopaikalle tarvittiin hevosia, eikä palokunta voinut itse niitä pitää, joten huvilayhdyskunnan hevosmiehille luvattiin korvauksia hevosten tuomisesta tulipalon sattuessa. Vuonna 1924 päätettiin korvauksiksi 50 mk ensimmäisestä, 30 mk toisesta ja 20 mk kolmannesta hevosesta. Välillä kävi niinkin, että

kaikkia ruiskuja ei saatu palopaikalle hevosten puuttumisen vuoksi, näin kävi mm. lepokodin palossa 27.12.26. Kyseisessä palossa oli kuitenkin Strömsin kalusto paikalla, ja tuli saatiin sammutettua nopeasti. Ruiskujen liikkeelle saamiseksi painatettiin hälytysohjeita, joissa luvattiin em. korvauksia hevosten tuomisesta, ohjeita jaettiin hevosmiehille ja huvilanomistajille.

Ajatus moottoriruiskun hankinnasta eteni kesällä 1930, kun sellaista anottiin Helsingin kaupungilta. Kuitenkaan siinä hankkeessa ei onnistuttu, kaupunki ei moottoriruiskua myöntänyt. Vuoden 1933 lopulla päätettiin kääntyä parin palovakuutusyhtiön puoleen ja pyytää että he muistaisivat paikkakunnan palokuntaa vuosivoittojaan jakaessa, koska yksin ei moottoriruiskua pystytä hankkimaan. Seuraavan vuoden alussa anomus lähetettiin keskusosuusliike Hankkijalle ja vakuutusyhtiö Pohjolalle, joilta saatiinkin moottoriruiskun hankintaan 2000 mk per yhtiö. Vuoden 1935 alussa todettiin moottoriruiskun hankintaa varten olevan tarpeeksi aineistoa, ja päätettiin hankkia palokunnalle ensimmäinen moottoriruisku. Siihen aikaan moottorikäyttöiset ruiskut olivatkin todella suuria investointeja. Jehu n:o 4 ostettiin 29.3.35 Masalin & Kumppani Oy:ltä (nyk. MAKO) 18000 mk:n hintaan. Summa vastasi palokunnan kaikkia tuloja vuoden ajalta siihen aikaan.

Kirjanpidosta käy ilmi että ruiskun maksu ei ollut helppo tehtävä, sillä sitä maksettiin reilun parin vuoden ajan osamaksulla. Lisäavustusten saamiseksi järjestettiin tuon parin vuoden aikana kahteen kertaan kalustonäytös paikkakuntalaisille. Lisäksi vuoden 1936 alussa päätettiin myydä palokunnan vanhat käsikäyttöiset pumput jollekin maalaispalokunnalle, ja vuoden 1937 alkuun mennessä ne olikin myyty, isompi 1500 mk:n hintaan ja pienempi 1000 mk:n hintaan. Uuden Jehu-moottoriruiskun tehokkuus oli 750 litraa minuutissa, hieman alle puolet nykyisten ruiskujen litratuotosta.

Ensimmäisen paloauton hankintaa suunniteltiin toden teolla 1930-luvun alussa, kun saatiin tarjouksia paikkakuntalaisten käytetyistä autoista, mutta samaan aikaan meneillään oleva rakennusprojekti vei kaikki taloudelliset resurssit.

Vuonna 1934 palokunta sai lahjaksi Grönholm & Co:n johtaja John Balakinilta käytetyn auton, joka sitten korjattiin miehistön talkootyönä paikkakunnan tarpeita vastaavaksi paloautoksi. Tähän Ford-merkkiseen autoon laitettiin oma erillinen ruisku. Jäsenistön ammattiosaamista käytettiin hyödyksi, esimerkiksi Wärtsilän telakalla ja Öhmanillakin työskennellyt Ludvig Voigt teki autoon paljon metallitöitä. Auto ilmeisesti rekisteröitiin vasta vuonna 1937. T-mallinen ”viiksi-hoppa” seiso palokunnalla toinen takapyörä ylös nostettuna, jotta se olisi helpompi käynnistää. Auto käynnistettiin veivillä, ja hihnakytkin aiheutti pienen voiman siirtymisen takapyörälle jo käynnistettäessä. ”Viiksi”-nimitys tulee ohjaustangossa olevista sytytyksen ja kaasun säädinviivista. Fordin ajaminen ei ollut siis ihan samanlaista kuin nykyautoilla.



Oulunkylän VPK:n Chevrolet, joka oli hyvin paljon samannäköinen kuin Pukinmäen T-Ford. Yhteisiä tunnusmerkkejä olivat avohyttisen korin lisäksi mm. tikkaiden asettelu ja kolmen henkilön istuttavat penkit sivuilla. Kuva: Oulunkylän VPK.

Muuta kalustoa palokunnalla oli tavalliseen tapaan. Kirveitä, lapioita, rautakankia ja muuta raivauskalustoa. Letkua oli 1930-luvulla yhteensä n. 500 metriä, suihkuputkia, tikapuut neljällä jatkolla ja toiset kolmella

jatkolla. Myöskin savunaamareita oli jo 1930-luvun alussa, sekä palopurjeita pelastustehtäviä varten.

Palokunnan ensimmäinen auto myytiin sitten 10000 mk:n hintaan vuonna 1942, ja vuonna 1944 kerättiin listalla uutta paloautoa varten rahaa 23000 mk. Seuraavana vuonna ostettiin 65000 markan hintaan Sundelinilta vuosimallia 1936 oleva Ford. Sodan jälkeen oli vaikea saada autoa, mutta palokunnan päällikkö Arthur Janssonilla oli suhteita, ja auto löytyi. Vanhasta autosta purettiin itse tehtyjä korirakenteita, jotka laitettiin uuteen. Ostetusta autosta myytiin lava ja kippi 13000 mk:lla. Siihen asennettiin myös pakokaasukäyttöinen sireeni, joka toimi narua vetämällä. Sireenistä lähti kovaaääninen, junan pilliltä kuulostava ääni. Auto myytiin sitten Kymälän FBK:lle sen perustamisvuoden 1952 syksyllä, samassa yhteydessä myytiin myös moottoriruisku, yhteishinta näille oli 350000 mk. Auto oli käytössä Kymälässä 1950-luvun loppuun asti.



Palokunnalle vuonna 1945 ostettu Ford. Kuvassa myös palokunnan päällikkö Arthur Jansson. Kuva: Bjarne Jansson, Pukinmäen VPK.

Palokunnan kolmas auto oli Thames (”Teemu”) vuosimallia 1952. Kaupunki oli myöntänyt auton hankintaa varten 1,5 Mmk. Thames-merkkinen runko ostettiin, ja siihen teki korin Linjakori Oy 700000 markan hintaan. Sitten ostettiin 50000 mk:lla palolaitokselta vanha auto, josta otettiin pumppu. Sen asensi Teemuun Öhman Oy. Alunperin oli

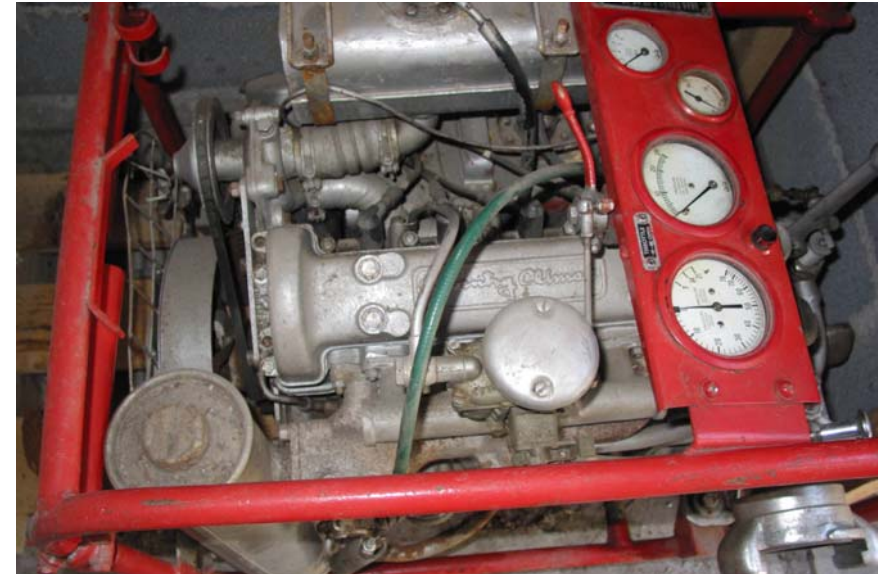
ajatuksena, että säiliö ja pumpun asennus, mukaanlukien ulosotto vaihdelaatikosta, tehtäisiin itse, mutta palokunnan uuden puheenjohtajan Helge Öhmanin ansiosta työt tehtiin Öhman Oy:ssä.



Vuonna 1952 hankittu Thames, AA-132. Kuva on osittain turmeltunut. Kuva: Pukimäen VPK.

Kuitenkin Teemun pumpussa alkoi nopeasti ilmetä ongelmia, lähinnä imupuoella. Palokunnan päällikkö Jansson esitteli 745-kuutioisella moottorilla varustetun Coventry Climax -moottoriruiskun hankintaa vuonna 1964, ja hallitus sen hyväksyi. Moottoriruisku maksoi 3200 mk. Sen mallimerkintä on FWM, "feather weight marine", mutta tuosta "höyhänen kevyestä" voi olla myös eri mieltä. Samantyyppisiä alumiinirakenteisia Coventry Climaxin FW-moottoreita käytettiin menestyksekkäästi myös kilpa-autoilussa 1950- ja 60-luvuilla, mm. Lotuksen eri malleissa. Lotus-Climax on voittanut F1-mestaruudenkin vuonna 1965 FWMV-tyyppisellä V8-moottorilla.

Coventry Climax olikin ainoana pumpuna Teemussa 1960-luvun lopussa, kun vanha peräasennuspumppu purettiin autosta. Vanha pumppu seisoj jonkun aikaa tallin nurkassa, kunnes siitä päätettiin luopua alkuperäiselle omistajaleen. Se saikin sitten paikan Helsingin palomuseosta. Coventry Climax -ruisku on edelleen palokunnan omistuksessa.



Coventry Climax, malli FWM. Kuva: Toni Korhonen, Pukimäen VPK.

Teemu myytiin vuonna 1969 Ahvenanmaalle, Vårdö FBK:lle hintaan 1000 mk. Kävimme vuoden 2001 kesällä katsomassa vanhaa autoamme Ahvenanmaalla, kun oli selvinnyt sen olevan erään romuttamon pihalla melko huonokuntoisena. Vårdö FBK:sta saamiemme tietojen mukaan Teemu ei ollut koskaan käytössä palokunnan sammutusautona.

Neljäs autohankinta palokunnalle oli International Loadstar 1700 ("Natikka") vuonna 1968. Projekt alkoi edellisenä syksynä, ja palokunnan päällikkö Jansson alkoi selvittää uuden paloauton hintoja ja mahdollisia avustuslähteitä. Kiitokori Oy Kausalassa teki Internationalin rungolle paloauton korin. Bensiinikäyttöinen V8-moottori tuotti tehoa noin 200 hevosvoimaa, mutta kyllä bensiiniäkin kului, keskimääräinen kulutus

oli n. 70 litraa 100 kilometrillä. Kulutuslukema ei kylläkään ole ihan vertailukelpoinen normaaliautoihin, koska palokunnan käytössä moottoria käytetään aika paljon auton seisoessa paikallaan, pumppuhan saa käyttövoimansa auton moottorista. Seuraava diesel-käyttöinen sammutusautomme kuluttaa kuitenkin keskimäärin alle puolet verrattuna Internationaliin. Natikassa oli Paltor-merkkinen nokkapumppu teholtaan n. 3000 l/min ja kahden kuution vesisäiliö. Lokakuussa 1996 myytiin International autoharrastajalle, joka museorekisteröi sen paloautona.



International Loadstar 1700, BZE-35. Kuva: Pukinmäen VPK.

Nykyisen paloauton tilaus tehtiin vuonna 1996, ja Volvo FL6-10 otettiin käyttöön 9.1.1997. Palokunnan tallin koko vaikutti auton valintaan, Volvoon päädyttiin lähinnä sen pienen koon, mutta hyvän kantavuuden (10 tn) takia. Auto onkin osoittautunut erittäin sopivaksi VPK:n käyttöön. Saurus Sammutin Oy teki korin Säynätsalossa, tilaukseen sisältyi Esteri D-16 peräasennuspumppu, 5,5 kW:n aggregaatti ja Esa RA-1600 moottoriruisku. Hintaa toimitukselle muodostui lähes 800000 mk. Peruskalusto otettiin vanhasta paloautosta, ja seuraavina vuosina sitä on täydennetty nykyaikaisemmalla kalustolla.



Volvo FL6-10, ZGT-970. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.

Vuonna 1998 saimme Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta käyttöön huoltoauton vuosimallia 1990. VW Transporter Caravelle 2.1 tuli todella tarpeeseen, se toimii meillä nyt miehistönkuljetusautona 1+8 hengelle.



VW Transporter, NAE-520. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.



Helsinkiläisten palokuntanuorten kevätharjoituksessa 2002 työnnettiin vesisuihkulla autoa. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.



Urho Niemisen maalaus palokunnan juhlasalissa kuvaa Longinojaa vuodelta 1955. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.



Palokunnan hälytysosasto kouluttamassa alkusammutusta Linnanmäen henkilökunnalle keväällä 2002. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.



Isossa kuvassa naisosaston vuoden 2000 Sampo malja -joukkue on juuri saanut tynnyrin täytettyä. Pienessä kuvassa hälytysosaston sammutusmies kiirehtii Helsinki malja -kilpailusuoritusta kesällä 2000. Kuvat: Torbjörn Stenholm, Pukinmäen VPK.

5. VPK:N TANSSILAVA

Yhdistyksen varainhankinnassa tanssilavalla oli suuri merkitys. Tarkkaa tietoa tanssilavan sijainnista sen alkuaikoina ei ole. Ensimmäinen maininta palokunnan asiapapereista löytyy vuodelta 1924, kun tanssilava päätettiin vakuuttaa. Sitä myöskin vuokrattiin ulkopuolisille. Kuitenkin tontin palokunta on saanut vasta vuonna 1927.

Vuonna 1930 palokunta rakensi uuden kohtuullisen suuren tanssilavan kooltaan 10 x 10 metriä. Uudella lavalla pidettiin suuret juhlat ilotulituksineen ja kuuluisine esiintyjineen, mm. Matti Jurva esitti kuplettiaulua. Ohjelmassa oli myös mm. kansantantua ja kenttäleikkejä. Juhlaan kutsuttiin lähialueiden palokuntia Keravalta, Saviolta, Malmilta, Oulunkylästä, Pakinkylästä, Käpylästä, Munkkiniemestä, Puistolasta, Tapanilasta, Korsosta ja Tikkurilasta. Näitä kesäjuhlia pidettiin sitten vuosittain. Alueella oli muitakin tanssien järjestäjiä, suojeluskunta järjesti juhlia samalla lavalla kuin VPK:kin. Urheiluseura Kirillä oli lava Weisteen mäellä, mutta sen toiminta lakkautettiin viranomaisten toimesta jo 1932 kommunistisena yhdistyksenä.

Juhlia järjestettiin paljon kieltoainkin aikaan. Palokunnan asiapapereista löytyy merkintöjä juhlissa juovuksissa ja sopimattomasti käyttäytyneistä henkilöistä, joita jopa erotettiin palokunnasta. Kuitenkin esimerkiksi kaupunkineuvos Sven-Erik Järvinen, Pukinmäen VPK:n jäsenen poika, on muistellut Malmin Kuvalehdessä vuonna 1987 seuraavaa:

30-luvun kieltoain seurannainen virolainen pirtu ei voinut olla näkymättä myös kartanon miesten keskuudessa. Muonamiehiä ja päiväläisiä kuului Pukinmäen VPK:hon, jota johti sisukas vaikka varreltaan pieni V. Berghem. VPK:n kesäjuhlassa ja viikonlopun lavatansseissa virolaisella pirtulla oli oma osansa.

VPK:laisten juhla-asu oli tummat housut ja valkoinen pikkutakki. Kaulus ja hihansuut olivat muistini mukaan punaista kangasta. Asua täydensivät pilli ja kaskeksi kutsuttu kypärä, jonka päällä oli messinkinen varuste pään suojaksi. Muistan omasta kotipiiristäni pirtun sekoittaman pään joka ei pitänyt miestä tiellä. Kotia tultiin oijen ja

piikkilanka-aitojen kautta ja valkoinen takki oli kertakäyttöinen. Asiaa näin hyvin ilmaisevia sanoja ei kylläkään silloin tunnettu.

Tanssilava tehtiin monta kertaa uudestaan, esimerkiksi vuonna 1945 lavaa korjattiin talkootöinä 15000 mk:lla. Lavan vieressä oli buffettirakennus, josta voitiin tarjoilla eväitä. Lava ja buffettirakennuksen kulma näkyvät kannen kuvassakin.

Vielä 50-luvullakin palokunnan tontti oli aina täynnä juhlivia vieraita, kun juhlat järjestettiin. Siihen aikaan alettiin yleensä pikkujuhlaa siirtyä levyjen soittoon, mutta VPK:n kesäjuhlissa oli aina vetonaulana orkesteri paikalla. Kesäjuhlat aloitettiin kokoontumalla asemalle. Sieltä kaikki juhlaan osallistuneet palokunnat marssivat lippuineen palokunta-asuihin pukeutuneena palokunnan talolle. Kulkuetta seurasi suuri määrä yleisöä, ja valokuvakiin otettiin varmasti tapahtumasta paljon, mutta emme ole niitä tähän mennessä mistään saaneet käsiimme. Myös palokunnan päällikkö Arthur Jansson on muistellut palokunnan juhlia:

"Täällä kävivät laulamassa niin Reino Helismaa kuin Tapio Rautavaarakin, joten talomme historiaan liittyy mukavia muistoja."

"Ne vasta olivat juhlia. Ja naiset olivat kauniita."



Palokunnan esiintymislava v. 1958. Kuva: Leila Sahlstedtin kokoelmat.

6. TONTTI JA RAKENNUSPROJEKTI

Pukinmäen VPK:n kalustovaja sijaitsi alkuvuodet Boxbackan kartanolla, sen vanhassa talusrakennuksessa, joka on nykyään Pukinmäen vanhin rakennus ja museoviraston suojelukohde.

Pukinmäen Suomalainen seura kutsui vuoden 1925 alussa paikkakunnan yhdistykset (Pukinmäen VPK, Pukinmäen suomalaiset, suojeluskunta, naisvoimistelijat ja Pukinmäen Ponnistajat) kokoukseen, missä pohdittiin yhdistystalon saamista Pukinmäen huvilayhdyskuntaan. Palokunnan hallitus valitsi Berghemin ja Lundströmin edustamaan palokuntaa, ja heitä evästettiin vaatimuksella, että rakennuksessa olisi oltava palokunnan kalustusuoja. Hanke kuitenkin kariutui, kunta ei myöntänyt tonttia seurojentalolle.

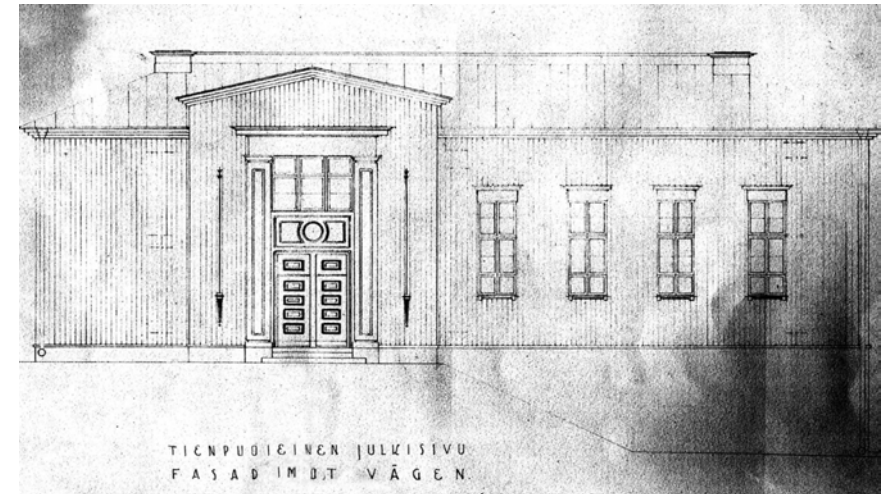
Palokunnassa pohdittiin asiaa jo saman vuoden lopussa. Berghemille ja Lundströmille annettiin tehtäväksi valmistella ehdotus aiheesta. Palstanumeron selvittäminen ja palsta-anomuksen teko annettiin sitten elokuussa 1926 Berghemille tehtäväksi, ja päätettiin lähettää anomus Helsingin kaupunginvaltuustoon. Palsta-anomus palautui ensin loka-kuussa, koska haettavasta alueesta ei ollut liitteenä karttaa. Kartta toimitettiin sinne pikaisesti, ja kun seuraavan vuoden alussa anomuksen perään taas kyseltiin, oli vastauksena, että valtuustolla on ollut muita tärkeämpiä asioita käsiteltävänä, ja tämä oli saanut jäädä sivuun. Vihdoin 23.3.1927 oli kaupunginvaltuusto hyväksynyt tontin vuokraamisen 25 vuodeksi 50 mk:n vuosivuokralla. Puheenjohtaja Wilhelm Berghem ja sihteeri Helge Öhman valtuutettiin 20.5.1927 allekirjoittamaan tontin vuokrasopimus Helsingin kaupungin kanssa. Näin palokunta onnistui ainoana yhdistyksenä paikkakunnalla vuokraamaan kaupungilta tontin toimintaansa varten.

Rakentamista alettiin samaan aikaan suunnitella, mutta ensin siirrettiin palokunnan kalusto agronomi Tammisen luvalla tilapäisesti entiseen ryskähuoneeseen, joka oli rautatiepysäkin luona. Entisessä puintiladossa oli kaksi tilavaa huonetta, huomattavasti enemmän tilaa kuin edellisessä kalustusuojassa. Sitten päätettiin pitää harjoitus 6.2.27, jolloin uusi vaja puhdistettiin ja sinne laitettiin sähkövalo. Kyseinen vaja sijaitsi silloisen

Erottajantien ja Pukinmäentien kulmauksessa, ja se paloi vuonna 1944, ilmeisesti tuhopoltossa.

Erilaisia piirustuksia tutkittiin vuoden 1927 alussa, mutta päätöksiä ei vielä tehty. Toukokuun 22. päivä 1927 päätettiin ostaa Helsingissä 4. linja 14:ssä sijaitseva hirsirakennus 5500 mk:n hintaan. Sovittiin että palokunnan sihteeri Edvard Öhman valvoo talon purkutöitä pari päivää. Tämän jälkeen rakennusprojekti sai odottaa vuoden loppuun asti, kunnes marraskuun 6. päivänä 1927 pidettiin ylimääräinen yleinen kokous palokunnan palstalla, missä päätettiin talon paikka tontilla ja hyväksyttiin Lundströmin tekemät piirustukset.

Hallitukselle annettiin täydet valtuudet palokunnantalon rakentamiseen, ja perustustyöt aloitettiin jo seuraavalla viikolla. Lundströmin piirustuksia käsiteltiin yleisessä kokouksessa 29.1.28 ja ajateltiin, että niitä parantaa vielä arkkitehti Albert Petrelius, ennen kuin ne toimitetaan hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustoon. Piirustuksia paranneltiin pariin otteeseen, ainakin Lundströmin ja Edvard Öhmanin toimesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi piirustukset 21.11.1928.



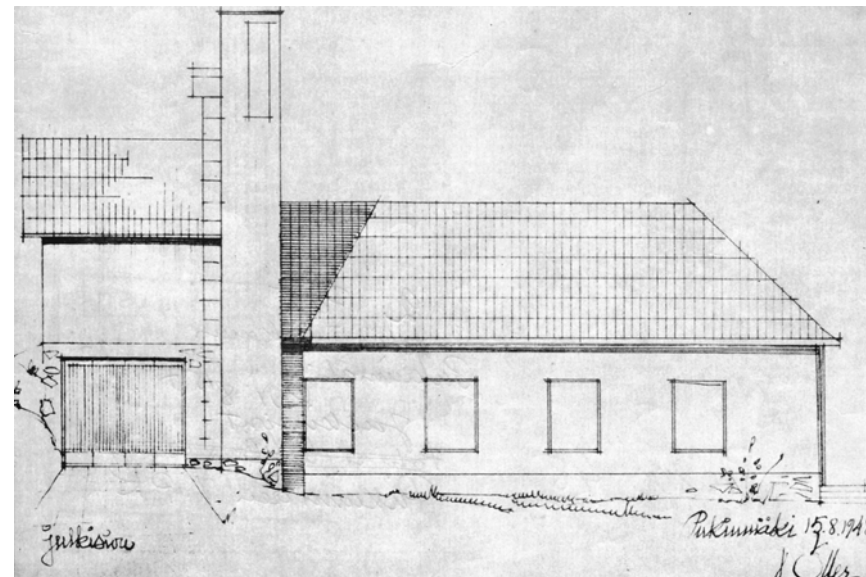
Julkisivukuva vuoden -28 piirustuksista. Kuva: Pukinmäen VPK.

Talouden niukkuus piti huolen siitä, että projekti eteni hitaasti. Rahaa kerättiin järjestämällä juhlia ja keräyksiä. Keväällä 1929 kuitenkin rakentaminen alkoi kallion louhinta- ja räjäytystöillä. Kylmänen louhi kalliota yhteensä 40 kuutiota. Syksyllä 1929 Lundström aloitti perustustyöt, mutta sen jälkeen ei muutamaan vuoteen projekti edennytkään. Vuonna 1932 rakennusmestari Kylmänen teki tarjouksen tiilirakenteisen kalustovajan rakentamisesta 12000 mk:n hintaan. Vuonna 1927 ostetut hirret myytiin huutokaupalla, ja rakentaminen aloitettiin vuonna 1933. Suunniteltu hiilivarasto ja sen yhteydessä oleva osa piti rahapulan vuoksi jättää vielä rakentamatta. Kalustovaja valmistui vuoden loppuun mennessä, mm. tehtailija Weisteen, huvilaomistaja Cederqvistin ja kamiinan myyjän herra Kuuselan lahjoitusten avittamana.

Seuraavana parina vuonna tehtiin vielä joitain viimeistelyjä ja parannuksia, kuten sähkövalon asentaminen. Vuonna 1936 otettiin palovakuutus kalustuhuoneelle 20000 mk, lavan vieressä sijainneelle ravintolatalolle 5000 mk, moottoriruiskulle ja autolle 25000 mk. Heti seuraavana vuonna vakuutussummat kaksinkertaistettiin, ja suunnitelmassa oli letkutornin rakentaminen, letkut nimittäin kuivattiin kalustosuojassa olevilla telineillä.

Alkuperäisissä palokuntatalon piirustuksissa oli kellarissa kalustotilat, 1. kerroksessa ravintola ja korkea juhlasali näyttämöineen, 2. kerroksessa oli johtokunnan huone, kerhuhuone sekä parveke näyttämölle. Varojen puutteen vuoksi vain yksi kerros tuli rakennetuksi. Tämän kirjan kannen kuvassa näkyy toteutunut rakennus. Yläkerran rakentamista kuivaushuoneineen suunniteltiin taas vuonna 1945, mutta silloinkin se jäi toteutumatta. Kyseisenä vuonna uusittiin kuitenkin ulkorakennus.

Vuoden 1946 vuosikokouksessa ehdotti insinööri Wasz talon jakamista kahteen, talliin ja kerhotiloihin. Ajatus kypsyi vuoden verran, ja 9.3.1947 pidetyssä kokouksessa päätettiin uudelleenrakentaa varikko. Kun alunperin rakennus toimi ainoastaan kalustosuojana, nyt päätettiin rakentaa talon päätyyn autotalli paloautoa varten. Tällöin saatettiin muuttaa vanha kalustosuojaja suureksi juhlatilaksi. Kustannukset arvioitiin n. 700000 markaksi, ja kaupungilta saatiin 450000 markan koroton laina 2.3.1948. Arkkitehti Viking Öller teki muutostöistä piirustukset, jotka hyväksyttiin kiinteistölautakunnassa 15.9.1948.



Julkisivukuva V. Öllerin piirtämänä 15.8.1948. Kuva: Pukimäen VPK.

Rakentaminen käynnistyi, ja saman vuoden syyskuussa rahat olivat jo loppumassa. Kaupungilta anottiin lisää lainaa, ja tehtailija Weiste lainasi 100000 mk. Kaupunki myönsi 500000 markkaa korotonta lainaa 23.12.1948. Rakennusta myös levennettiin nykyisen keittiön, buffetin, wc:iden ja eteisen osalta. Vihdoin vuoden 1949 syksynä muutustyöt olivat valmiit, ja salia alettiin vuokrata Pukimäen Vedolle, Marttayhdistykselle, jne. Palokunnan käyttöön varattiin torstai-ilta. Vuokrahinnoiksi päätettiin lauantai-illalta 2000 mk, sunnuntai-illalta 1500 mk, keskiviikko-illalta 1000 mk ja muilta arki-illoilta 500 mk. Vuokraajana toimi Helga Jansson. Rakennustöitä jatkettiin edelleen, vuoden 1951 lopussa tehtiin autotallin ovet talkootöinä. Lisäksi vuonna 1952 rakennettiin letkutorni ja uuden talliosan päälle talonmiehen asunto.

Helsingin kaupungin, Malmin kylän, Tallbackan tilan Rno 8:157, joka oli silloin osoitteeltaan Malmintie 27, vuokrasopimus päättyi 31.12.51, ja sitä anottiin jatkettavaksi 50 vuotta. Kuitenkin sopimusta jatkettiin vain vuosi kerrallaan. Tämän jälkeen remonttitoita tehtiin aika vähän, vuonna 1957 talo rapattiin ulkoa ja maalattiin sisältä. Sähköjohdot uusittiin 1964. Vuonna 1962 rakennettiin pannuhuone Urho Niemisen piirustusten

mukaan. Urho Nieminen on myös maalannut palokunnan juhlasaliin maiseman Strömsin kartanolta. Kuva maalauksesta keskiaukeamalla.

Helsingin kaupungin palolaitoksella oli 1960-luvulla varattuna palo-asemaa varten tontti Pukinmäestä, kuten myös Laajasalosta ja Vartiokylästä. Varaus uusittiin aina vuoteen 1978 asti, jolloin varattiin toinen tontti Talttatieltä. Palolaitoksen uusien suunnitelmien myötä katsottiin vuonna 1977 Malmin lentokentälle sijoitetun aseman turvaavan Pohjois-Helsingin alue, ja varauksesta luovuttiin vuoden 1983 loppuun mennessä.

Palolaitoksen tonttivaraukseen saattoi liittyä sekin, että VPK:n tonttivuokraa jatkettiin aina vain vuosi kerrallaan, kunnes vuonna 1983 myönsi kaupunki tonttivuokran vuoteen 2020 asti. VPK:n aktiivisilla jäsenillä oli jo pitkään ollut ajatuksena tehdä remonttia rakennukselle, mutta tontin vuokra-ajan lyhyys ei motivoinut sijoitukseen. Vuonna 1983 alkoivat isot remontit; tehtiin peltikatto, talo rapattiin ja maalattiin, talonmiehen asunnossa tehtiin remontti, keittiötä remontoitiin, ikkunoita uusittiin ja talo kytkettiin kaupungin vesi- ja viemäriverkkoon. Nämä korjaustyöt tehtiin valmiiksi 1980-luvun loppuun mennessä.



Huopakaton uusimistyöt talkoovoimin. Kuva: Pukinmäen VPK.

Remontteja tehtiin hieman vähemmän muutamana seuraavana vuonna, mm. autotallin lattia valettiin 1991. Seuraava suuri remontti oli salin lattian uusiminen. Suuri ponnistus kesti lähes kahden kuukauden illat ja viikonloput, ja työn valmistumisen juhlistamiseksi pidettiin talkootanssit 22.10.1994. Tämän jälkeen pieniä korjauksia on tehty joka vuosi, ja muutama isompikin, joista mainittakoon ulkovaraston korjaus 1998 ja autotallin remontti 2002, joka sisälsi seinien ja katon maalauksen, lattian pinnoituksen, sähköjen uusimisen, letkutornin varaston korjaamisen, uudet tallin ovet ja uudet varustenaulakot.



Autotallin remontti kesällä 2002. Kuva: Toni Korhonen, Pukinmäen VPK.

7. JANSSONIN KAUSI

Palataan takaisin jatkosodan jälkeiseen aikaan. Palokunnan puheenjohtaja ja päällikkö Wilhelm Berghem kuoli 2.4.45, ja saman kuun 28. päivänä pidettiin palokunnan yleinen kokous. Päälliköksi valittiin Arthur Jansson, ja puheenjohtajaksi insinööri Jarl Gunnar Wasz. Hallitukseen valittiin myös A. Sundqvist, A. Berg, K. Ahlbom ja Walter Differt, joista viimeksi mainittu valittiin myös palokunnan sihteeriksi, hän oli ammatiltaan komisario Malmin poliisissa. Päälystöön valittiin Janssonin lisäksi Lasse Olenius varapäälliköksi ja B. Johansson 2. varapäälliköksi. Kalustomestariksi valittiin A. Berg.

Walter Differt valittiin vuonna 1947 palokunnan varapäälliköksi. Malmin poliisille vuokrattiin VPK:n tallia, ja siellä säilytettiin yhtä poliisiautoa. Ehkä juuri tätä autoa käytettiin joskus, kun juhlassa loppui viina kesken, ja sitä piti saada lisää. Pojat tiesivät mistä sitä sai, ja poliisiautolla mentiin hakemaan. Auto jätettiin tietysti matkan päähän ja käveltiin loppu.

Sotien aikaan Pukinmäellä sattui useita kymmeniä, jopa lähes sata tulipaloa vuodessa. Arthur Janssonin kertoman mukaan eräänäkin kertana osa miehistä putosi palavan olkikaton läpi, mutta onneksi kenellekään ei käynyt pahemmin. Neljäkymmenluvulla ihmetyttivät Pukinmäellä tulipalot, aina silloin tällöin lato tai ullakkokin syttyi. Itse asiassa palokunnankin käytössä vuodesta 1927 alkaen ollut suuri lato paloi vuonna 1944, ja palosta syytettiin saksalaisia. Oikea syyllinen useille tulipaloille löytyi, kun lautatarhan palossa 1948 oli ensimmäisenä paikalla eräs sen työntekijä, palokunnankin jäsen, joka osoittautui pyromaaniksi.

Palokuntaan perustettiin naisosasto vuonna 1945, ja sen puheenjohtajaksi valittiin Gunhild Vikholm, varapuheenjohtajaksi Astrid Bredin, sihteeriksi Marita Jansson ja rahastonhoitajaksi Marita Berg. Toiminnassa olivat mukana myös rva Fagerström, Helga Jansson, Selma Differt, Ida Nyqvist ja muut palokunnan naiset. Naistoiminnasta ei ole palokunnan asiakirjoihin jäänyt paljoa tietoa, mutta kertoman mukaan toiminta oli vilkasta vielä 1950- ja 60-luvuillakin.

Palokunnan toiminnasta löytyy aika vähän kirjoitettua tietoa 50-luvulta. Talon korjaustyöt saatiin vuosikymmenen alussa valmiiksi, ja palokunnan talo olikin sitten Helsingin Olympialaisten majoituskäytössä 15.7 - 5.8.1952. Puheenjohtajat vaihtuivat muutaman vuoden välein, mutta palokunnan päällikkönä toimi koko ajan Arthur Jansson. Palokunnalle valmistui talonmiehen asunto, ja ensimmäisenä talonmiehenä toimi Reino Kinnunen. Samaan aikaan palokunnalle otettiin myös ensimmäinen puhelin. Harjoitukset pidettiin 1950-luvun puolivälissä keskiviikkoisin klo 19.30, eli viikottain harjoiteltiin silloinkin kuten nykyäänkin. Harjoituspäällikkönä vuosikymmenen lopulla toimi Bjarne Jansson, Artturin poika.



Pohjoisten VPK:iden väkeä ja kalustoa 1950-luvun alussa. Keskellä kuvaa Pukinmäen Thames-paloauto. Kuvat: Malmin VPK.

Suuria tulipalojakin sattui, kuten esimerkiksi Malmilla sijainneen Semptalinin kattohuopatehtaan tervavarasto paloi 16.6.1951. Tehtaan lähialueella ei ollut paloposteja, ja vedensaanti sammutustöihin oli hankalaa. Palokaivot tyhjenivät, ja lopulta vettä pumpattiin muutaman kilometrin päästä Långinojasta. Pumpaamiseen käytettiin yhteensä

seitsemää moottoriruiskua ja autopumppua. Veden saamiseksi palopaikalle käytettiin myös VR:ltä saatuja vetureita.



Bjarne Jansson, Leo Salminen, Arthur Jansson, Reino Kinnunen, Walter Differt ja Teodor Suuronen 1940-luvun lopussa. Huomaa tallin ovien yläpuolella oleva kyltti, joka näkyy myös 1930-luvun kuvissakin. Kuva: Pukinmäen VPK.

Vuonna 1954 päätettiin syyskokouksessa, että palokunnan sääntöjä muutettaisiin siten, että palokunta kokoontuu vain kerran vuodessa yleiseen kokoukseen. Tosin tätä päätöstä ei ilmeisesti hyväksytty sääntöjen määräämässä seuraavassa kokouksessa, koska tähän käytäntöön ei kuitenkaan siirrytty. Seuraavan vuoden kokouksessa oli keskustelua palokunnan toiminnasta ja jopa sen olemassaolosta. Palokunnan todettiin kuitenkin olevan tarpeen paikkakunnalle.

Nämä keskustelut kertovat aaltoliikkeestä toiminnan aktiivisuudessa, mikä on varsin yleistä vapaaehtoisessa yhdistystoiminnassa. Ei mennyt nimittäin kauaakaan kun toiminta oli selvästi jo vilkkaampaa. Jäsen-

maksua korotettiin 50-luvun puolivälissä 200 markasta 600 markkaan. Jäseniä palokunnassa oli 43 vuonna 1956.

Juhlia järjestettiin edelleen samaan malliin kuin ennen sotia, asemalta marssivat juhliin kutsutut palokunnat kulkueena VPK:n talolle. Palokunta vietti myös 45-vuotisjuhliin 31.3.1957. Epäselvyys perustamisvuodesta on ilmeisesti vaikuttanut juhlien ajankohtaan, koska 50-vuotisjuhlat vietettiin jo vuoden 1960 keväällä.

Toiminta oli vilkasta 1960-luvulla. Kilpailuissa käytiin ahkerasti, mm. Helsingin pääradan varren palokuntien kilpailuissa, Helsingin palolaitoksen järjestämässä Helsinki Malja -kilpailuissa, joissa tuli neljänä vuonna 3. palkinto. Vuonna 1963 osallistuttiin jopa Jehu-maljaan, kun palokuntien valtakunnalliset SM-kilpailut järjestettiin Helsingissä, Pitäjänmäen kentällä. Yhteistoimintaa tehtiin lähialueiden palokuntien kanssa normaaliin tapaan. Lauttasaaren VPK:n kanssa vietettiin yhteisiä kerhoiltojakin, ja järjestettiin yhteisharjoituksia. Myös poikaosaston toiminta oli aktiivista, nuoret olivat silloin iältään lähinnä yli 15-vuotiaita.



Kilpailut Longinojalla eli Strömsin kartanolla ilmeisesti 1960-luvun alussa. Kuva on osittain turmeltunut. Kuva: Pukinmäen VPK.



Pukinmäen joukkue Jehu-maljassa 1963. Ylärivissä: Kaj Lampinen, Veikko Salminen, Rolf "Poju" Wickström ja Yrjö Korsoff, sekä Sven Forsberg ja Arthur Jansson. Alarivissä: Hannu "Tupsu" Villanen, Pertti Linnanmäki ja Reijo Sainio. Kuva: Pukinmäen VPK.

Palokunnan nykyiset vanhemmat jäsenet muistelevat, kuinka 1960-luvulla palokunnalla oltiin lähes joka päivä. Siellä pidettiin usein juhlia, mutta se oli myös kuin nuorisotalo, siellä vietettiin aikaa vaikka pelaamalla korttia yömyöhään. Palokunnan silloinen vanhempi ikäpolvi patisti välillä nuoria lähtemään palokunnan talolta, kun oli jo myöhä. Kerran Artturi, palokunnan päällikkö, tuli sanomaan, että nyt on hälytys, nuoret eivät sitä uskoneet, luulivat vaan että taas yritetään tyhjentää taloa. Hälytys oli kuitenkin totta, ja VPK:n sammutusyksikkö oli todella nopeasti lähtövalmiina sammuttamaan Längin palavaa riieheä. Nämä "nuoret" olivat siis iältään jo sen verran vanhoja, että osallistuivat hälytyksiinkin.

Vuonna 1966 syttyi Mannerheimintielle sijaitsevan messuhallin suurpalo. Messuhallin toimisto-osan ullakko syttyi palamaan katonkorjaajien huolimattomuudesta johtuen, ja tuli levisi messuhalliinkin. Paloa ei

päästy sammuttamaan välikatosta, vaan sitä jouduttiin yrittämään ulkopuolelta. Tuli levisi nopeasti ja rakennuksen yläosat tuhoituivat täysin. Pukinmäen VPK:n hälytysosasto oli jälkiraivaustehtävissä pitkään.

Uusi hälytysosasto alkoi valloittaa VPK:n toimintaa 1960-luvun puolivälissä, ja vanhempi väki joutui antamaan tilaa. Esimerkiksi naisosasto lopetti toimintansa toistaiseksi vuoden 1965 alusta. Suuri ponnistus tehtiin vuosina 1967 ja -68, kun uuden auton hankinta oli ajankohtaista. Pian sen jälkeen toiminta kuitenkin nopeasti hiipui.

Vuoden 1969 puolivälistä vuoden 1972 puoliväliin asti ei ole esimerkiksi pöytäkirjoja olemassa palokunnan arkistoissa. Mitään erityisempää syytä toiminnan laantumiseen ei varsinaisesti ole, silloiset potentiaaliset aktiivijäsenet olivat elämänsään perheen perustamisen vaiheessa, ja se on varmastikin vaikuttanut osaltaan. Mainittakoon kuitenkin että palokunta vietti 60-vuotisjuhla 14.3.1970, eli pari vuotta etuajassa nykyisen käsityksemme mukaan. Myös palokunnan päällikkö Arthur Jansson vietti 70-vuotisjuhla 10.8.1970, hän sai huomionosoituksen Suomen palopäällystöliitolta viirin numero 128. Hänet nimitettiin myös palokunnan kunniajäseneksi.



Arthur Jansson
(10.8.1900 – 5.2.1990)

Pukinmäen VPK:n päällikkö
1945-1971.

Janssonin tehtävä palokunnan päällikkönä päättyi vuonna 1971, kun päälliköksi valittiin palokunnan puheenjohtajanakin toiminut Pekka Tanttu. Jansson teki kunnioitettavan pitkän päällikkökauden vuosina 1945 - 1971, ja jatkoi vielä palokunnan puheenjohtajana vuoden 1972 ajan. Hänet muistetaan hyvin vielä palokunnan 75-vuotisjuhlista vuodelta 1987, ollen vielä varsin hyväkuntoinen.

8. 1970- JA 80-LUKU

Pukinmäki pysyi kaupunginosana samanoloisena usean vuosikymmenen ajan, mutta 70-luvulla alkoi asukasmäärä kasvaa nopeasti. Seuraavassa parissa vuosikymmenessä asukasmäärä kasvoi noin 2000:sta yli 9000:een. Ympäristö muuttui, mutta palokunnan talo säilyi samassa paikassa saman näköisenä. Myös ympäröivät puistot suojeltiin asema-kaavalla.

Palokunnan toiminta oli 1970-luvun alussa melko hiljaista, mutta sitten palokunnan päälliköksi vuoden 1973 alussa valittu Nils-Erik Elers alkoi koota 1960-luvulla toimineita nuoria hälytysosastolaisia. Hän sai Seppo Ruusuvuoren aisaparikseen, ja yhdessä he alkoivat rakentaa uutta puhtia palokunnalle. Nils ”Nisse” Elers toimi myös palokunnan puheenjohtajana vuosina 1975 ja -76, sekä myöhemmin pitkän rupeaman vuodesta 1986 alkaen. Yhdistyksen johdossa toimivat Nissen lisäksi Jorma Broström varapuheenjohtajana ja Seppo Ruusuvuori sihteerinä.

Samaan aikaan Helsingin kaupungin palolaitoksen puolella tapahtui muutoksia koskien sopimuspalokuntia. Vuodesta 1972 alkaen VPK:iden hälytysosastoihin sai kuulua vain 18-54-vuotiaita, ja riittävän peruskoulutuksen käyneitä henkilöitä. Palolaitos hankki sopimuspalokunnille hyväksytyt malliset sammutusvarusteet, ja palolaitos myös alkoi panostaa palokuntien sammutushenkilöstön koulutukseen. Helsingissä oli tällöin 17 vapaaehtoista palokuntaa.

Pukinmäen VPK:n valmiusaika oli tuohon aikaan jopa alle 15 minuuttia, vaikka kaupungin kanssa tehty sopimus ei sitä edellyttänytkään. Hälytykset tulivat puhelimitse Malmin VPK:lta 6:lle hälytysosaston jäsenelle, hälytysosaston koko vahvuus oli 15. Vuonna 1974 palokunnalla oli 9 hälytystä. Silloin oli iso palo Renlundilla, kun naapurista Puukeskuksen lautatarhasta levisi palo tuulen mukana. Salmisaaressa Mahoganylla 31.7.74 oli VPK sammutustöissä koko päivän. Sammutusyksikkömme HS411 oli kohteessa Mahoganylla 10 miehen voimin jo 25 minuutin kuluttua siitä, kun palolaitos VPK:n hälytti. Sammutustöissä siellä oli yhteensä 250 miestä, palolaitoksen apuna oli myös Uudenmaan Jääkäripataljoonan miehiä.

Syyskuun 10. päivänä 1977 oli sammutustöitä Tennispalatsilla, kun sen ullakko paloi. Seppo Ruusuvuori muisteli, kuinka joutui toimimaan viestin välittäjänä, radioitahan ei silloin paljon ollut, ja kiipeämään tikasauton tikkaita pitkin toiselta puolelta katua Tennispalatsin katolle. Tennispalatsin sammutustöitä vaikeuttivat sortuvat betonirakenteet, ja sattui siellä vaaratilannekin, tosin ei Pukinmäen sammutusmiehille, he vain näkivät tilanteen.

Vuonna 1980 paloi Paperinkeräyksellä paperikasat, silloin keskityttiin aluksi lähinnä palon rajoittamiseen ja ympäristön suojaamiseen tuulen mukana lentävältä palavalta paperilta. Sammutusautomme ”Natikka” oli silloin pumppaamassa vettä läpi yön, vaikka yksikön miehet jo pääsivätkin levolle myöhään illalla. Muut palokunnat jatkoivat sammutustöitä, ja auto käytiin seuraavana aamuna hakemassa pois. Saman vuoden pääsiäisenä sattui myös Lloyd-Bagen öljyonnettomuus, jolloin VPK:n miehet olivat öljyntorjuntatehtävissä rannikolla. Samoin edellisenä vuonna oli öljylautan jäljiltä rantojen puhdistustöitä.



Mahoganyn palo 31.7.1974. Kuva: Pukinmäen VPK.

Palokunta vietti 65-vuotisjuhliansa 31.5.1975, edelliset juhlat olivat olleet viisi vuotta aiemmin. Saman vuoden kesällä VPK:n rakennusta uhkasi tuhopolttio. Pannuhuoneeseen sytytetty uhkaava palo saatiin nopeasti sammutettua, kun silloinen talonmies, palokunnan varapäälikkö Juhani Nupponen, ryhtyi heti palon havaitessaan toimenpiteisiin. Hätäilmoitus tehtiin palolaitokselle välittömästi. Tuli oli levinnyt jo niin laajaksi, ettei alkusammutusvälineistä olisi ollut apua. Niinpä Jussi otti palokunnan sammutusauton ulos, ja alkoi vetää letkuja kohti tulipaloa. Samaan aikaan saapui palolaitoksen miehistö, ja he sammuttivat nopeasti palon. Tällä kertaa oli Pukinmäen VPK:n paloauto ainakin ensimmäisenä palopaikalla.

Palokunnan talolla tehtiin muutama isompi korjaus 70-luvun lopulla. Katolle laitettiin uusi huopa, rappauksia korjailtiin ja autotallia korjattiin. Sali oli vuoden ajan käytännössä koko ajan varattu, kun se vuokrattiin mainosfilmien tekoa varten 1977 alussa. Tämän jälkeen vuokralaisena oli mm. pari vuotta aiemmin nousunsa tehnyt Hurriganes-yhtye. Rockbändi piti harjoituksiaan palokunnalla säännöllisesti. Vuonna 1977 suunniteltiin myös saunan ja kerhotilojen rakentamista. Tämä samainen tarve on ollut viime aikoinakin pinnalla, mutta silloin ajatuksena oli sijoittaa ne talonmiehen asuntoon. Samantapaisia muutoksia rakennuksen käytölle suunniteltiin itse asiassa jo 1960-luvulla, kun juhlahuoneistoa ajateltiin muutettavan kerhohuoneistoksi. Nykyisen toiminnan kannalta palokunnan perusedellytyksiin kuuluu juhlasali, josta saadaan kohtuullisesti vuokratuloja, sekä talonmiehen asunto, joten onneksemme ei suurempiin muutostöihin koskaan ryhdytty.

Palokunnan nimi muutettiin kokonaan suomenkieliseksi kesällä 1977, samalla ilmeisesti muutenkin ajantasaistettiin palokunnan sääntöjä. Palokunnalle luotiin myös johtosääntö samoihin aikoihin. Myös keväällä 1979 uudelleenperustetulle naisosastolle vahvistettiin sen johtosääntö. Vuonna 1981 allekirjoitettiin uusi sopimus kaupungin palolaitoksen kanssa. Uusi sopimus laajensi VPK:ien velvoitteita, ja samalla taloudellinen tuki kasvoi. Sopimuspalokuntia oli tällöin Helsingissä 16, mutta pari vuotta myöhemmin enää 15. Karjalaisten VPK lopetti toimintansa vuonna 1980, ja sieltä siirtyi sen päälikkö Klaus Vaha Pukinmäkeen. Hieman tämän jälkeen myös Vartiokylän VPK lopetti toimintansa. Pukinmäen

VPK:n toiminta kaiken kaikkiaan oli aktiivista edelleen 1980-luvulla, ja palokuntien välisiin kilpailuihin osallistuttiin ahkerasti. Hälytysmäärät tosin vähenivät verrattuna 70-lukuun, Pukinmäen VPK:lla oli 6-10 hälytystä vuodessa.

Hälytyksistä kenties suurin 1980-luvulla oli Forumin palo eli Hufvudstadsbladetin palo 22.5.84. Siellä Pukinmäen VPK:n miehistö oli sammutus- ja jälkiraivaustöissä koko yön lähes palon alusta loppuun asti. Toinen muistiin jäänyt hälytystehtävä oli Konelan palo, joka oli alkanut jo päivällä, siellä oltiin jälkivartiointitehtävissä aamupakkasessa.

Palokunnan päälikkö vaihtui vuonna 1983, kun Nils Elers jätti 10 vuoden jälkeen tehtävän varapäälikkö Juhani Nupposelle. Uusi päälikkö keskittyi paljon miehistön kouluttamiseen, ja sitä tehtiinkin ahkerasti muutamia vuosia. Jäsenistön aktiivisuus hieman laantui palokunnan 75-vuotisjuhlien aikaan vuonna 1987. Hälytyksissä tuki käytiin täydellä tarmolla, mutta harjoitukset ja yhdistystoiminta ainakin kokousaktiivisuuden osalta hieman laantui. 1990-luvun alussa palokunnassa oli muutamia nuoria, joista pari on hälytysosastossa edelleen, mutta nuorisotoimintakin hiipui pian, kun nuoret tulivat täysi-ikäisiksi. Näihin aikoihin tehtiin myös muutama isompi remontti, jotka tuki veivät resursseja muusta toiminnasta.



Pertti Juhani Nupponen
(s. 23.1.1948)

Liittyi palokuntaan 1962.

Pukinmäen VPK:n päälikkö
1983-1998.

9. NYKYINEN SUKUPOLVI

Uudet hälytysosastolaiset ryhtyivät vähitellen harjoittelemaan enemmän, ja käyvät yhä aktiivisemmin Helsingin Pelastusliiton järjestämiä kursseja, missä Helsingin Pelastuslaitoksen palomestarit toimivat yleensä kouluttajina. Palokunnan nuoriso-osasto perustettiin uudelleen vuonna 1996, ja hälytysosasto pitää harjoituksensa viikottain maanantai-iltaisina. Naisosastokin alkoi toimia uudelleen vuodesta 2000 alkaen.

Palokunnan puheenjohtajana toimi 1990-luvulla edelleen Nils Elers, päällikkönä Juhani Nupponen, ja hälytysosaston päällikkönä vuodesta 1997 alkaen Kimmo Ruusuvuori, 24-vuotias opiskelija, joka valittiin seuraavana vuonna myös palokunnan päälliköksi. Juhani Nupponen toimi palokunnan päällikkönä 15 vuoden ajan; siinä on tavoitetta nykyisellekin päällikölle!

Kuten edellä on kerrottu, vuoden 1997 alussa palokunnalle ostettiin uusi sammutusauto. Volvon hankinta veikin kaikki varat, ja hieman velkaakin jouduttiin ottamaan, kun alkuperäiset laskelmat eivät avustusteknisissä asioissa osuneetkaan kohdalleen. Palokunnan puheenjohtaja Nils Elers kävi hakemassa palokunnalle viideksi vuodeksi 100000 markan lainan, joka vuoden 2002 syksyllä tulee siis maksetuksi. Lainasta huolimatta talousasiat ovat olleet hyvällä mallilla, eikä palokunnan toiminta ole kärsinyt. Päinvastoin, uusi paloauto osaltaan motivoi jäsenistöä aktiivisemmaksi.

Toiminnan aktiivisuudesta kuuluu iso kiitos tälläkin kertaa, kuten aikaisempinakin vuosina, palokunnan päällikölle. Kimmo Ruusuvuori on tehnyt viime vuosina paljon työtä palokunnan eteen, esimerkiksi hänen ajatuksestaan lähti 22-vuotias opiskelija Toni Korhonen perustamaan nuoriso-osastoa uudelleen vuoden 1996 alussa. Kimmo Ruusuvuori toimi myös hälytysosaston päällikkönä, kunnes siihen tehtävään palokunnan päällikön avuksi ryhtyi Toni Korhonen vuodesta 2000 alkaen.

Hälytyksiä palokunnalle tuli 1990-luvulla keskimäärin noin viisi kertaa vuodessa. Suurimpia töitä aiheuttivat muutamat myrskytuulet ja palomiesten lakkojen aikaiset vaikeat sammutustyöt. Vaikeimpia tehtäviä

olivat kerrostalon ullakkopalo Lönnrotinkadulla ja Tapanilan vanhan postin palo, molemmat lakon aikaan. Suuri työ tehtiin myös Puukeskusten palossa Malmilla, joka oli vuonna 2000. Paloa epäiltiin tuhopoltoksi. Se oli saanut alkunsa lautatarhan pihalta, mutta levisi myös läheiseen rakennukseen. Naapurustolle aiheutui myös haittaa, kun painekyllästetystä puusta syntyi haitallisia savukaasuja, ja alueella vedenpaine laski huomattavasti, kun kaikki palopostit lähistöltä olivat käytössä.



Pukinmäen savusukeltajat avustamassa pelastuslaitoksen tikasyksikköä huoneistopalossa Vuosaarella. Kuva: Susanna Korhonen, Pukinmäen VPK.

Palokunta on ollut aktiivinen myös kilpailutoiminnassa. Hälytysosasto on käynyt kilpailemassa Pohjolan Maljassa, Helsingin Palopäällystökerhon (HPP) kalustokilpailuissa ja Helsinki Malja -kilpailuissa. Samoin nuoriso-osasto ja naisosasto ovat osallistuneet omiin kilpailuihinsa hyvällä menestyksellä. Pukinmäen hälytysosasto voitti HPP:n talvikalustokilpailun vuonna 2000. Nuoriso-osasto voitti seuraavana vuonna syyskalustokilpailun, ja naisosasto on voittanut jo kahtena vuonna peräkkäin Sammon pienoismaljan 2000 ja 2001.



Pukinmäen VPK:n hälytysosasto Pohjolan malja -kilpailuissa valtakunnallisilla palokuntalaispäivillä Turussa 16.9.2000. Kuva: Torbjörn Stenholm, Pukinmäen VPK.

Vuoden 1999 joulukuussa kohtasi palokunnan hallitusta muutos, kun sen pitkäaikainen puheenjohtaja Nils Elers kuoli yllättäen. Nisse muistetaan mielipiteissään voimakkaana ja päättäväisenä, mutta huumorintajuisena miehenä. Hän myös sopi hyvin puheenjohtajan tehtävään, ja osasi järjestää palokunnan asioita yllättävissäkin ongelmatilanteissa.

Palokunnan uudeksi puheenjohtajaksi valittiin palokunnan varapäällikkönä, varapuheenjohtajana ja puheenjohtajanaakin vuonna 1984 toiminut Jorma Broström. Jorkka on tullut palokuntaan 14-vuotiaana vuonna 1969. Varapuheenjohtajaksi ryhtyi Torbjörn Stenholm, palokunnan pitkäaikaisin jäsen. ”Tupakka” tuli palokuntaan 16-vuotiaana vuonna 1956, ja kuuluu edelleen hälytysosastoomme.



Nils-Erik Elers
(19.7.1945 – 20.12.1999)

Liittyi palokuntaan 1955.

Pukinmäen VPK:n
päällikkö 1973-1983 ja
puheenjohtaja 1986-1999.

10. POIKAOSASTOSTA NUORISO-OSASTOKSI

Ensimmäinen maininta poikaosastosta löytyy päällystövaalista 2.6.1930, jolloin poikaosaston johtajaksi ”pojat 1”:een valittiin B. Eklund ja ”pojat 2”:een K. Eklund. Poikaosaston toiminnasta ei löydy lainkaan muita merkintöjä palokunnan pöytäkirjoista kuin johtajavalinnat, eikä valokuviaakaan löydy ennen kuin 1960-luvulta.

Vuonna 1936 poikaosaston johtajaksi valittiin Erik Öster. Sotien aikaan poikaosastolla ei ollut toimintaa. Vasta vuonna 1953 perustettiin poikajaos uudestaan, sen johtajaksi valittiin Urpo Leivo. Vuonna 1961 tehtävää hoiti E. Sunimäki, ja seuraavana vuonna Rolf Wickström, joka olikin tehtävässä kolme vuotta. Apuna hänellä olivat Yrjö Korsoff ja Martti Erämetsä. Vuonna 1964 johtajaksi valittiin Keijo Lindström, ja vuonna 1966 Reijo Sainio apunaan Hannu Villanen. Vuodesta 1968 poikaosaston johtajana toimi Juhani Nupponen. Johtajat vaihtuivat siis usein, mutta 1960-luvulla nuorisotoiminta olikin aktiivista.

Seuraava osaston johtaja ei ollutkaan enää poikaosaston vaan nuoriso-osaston johtaja. Vuonna 1985 tehtävään valittiin Torbjörn Stenholm, joka toimikin siinä 1990-luvun puoliväliin asti. Osastossa oli muutamia nuoria 90-luvun alussa. Nuoriso-osasto perustettiin uudelleen vuonna 1996, ja sille vahvistettiin johtosääntö 22.7.1996. Osaston johtajaksi valittiin Toni Korhonen. Tämän jälkeen osaston vahvuus on ollut suurimmillaan 34 henkilöä, joista kahdeksan oli kouluttajia. Aikaisemmin ei tyttöjä Pukinmäen VPK:n nuoriso-osastossa ole ollut, mutta vuodesta 1996 alkaen heitä on ollut keskimäärin noin kolmasosa osaston vahvuudesta. Vuonna 1999 osaston johtajaksi valittiin Sanna Loikkanen, ja vuonna 2001 Katja Harapainen. Nuoriso-osaston toiminta on edelleen erittäin aktiivista, ja sieltä hälytysosasto odottaakin saavansa tulevaisuuden sammutusmiehensä.

Nuoriso-osastosta osallistui joukkue Veikon malja -kilpailuun 7.9.2002. He sijoittuivat nuorten SM-kilpailuissa viidenneksi, mikä on erinomainen saavutus. Lisäksi Petri Kakko voitti paras yksikönjohtaja -palkinnon.



Poikaosasto harjoituksissa 1960-luvun lopulla. Kuva: Pukinmäen VPK.



Nuorisomerkkikurssi-2000. Kuva: Torbjörn Stenholm, Pukinmäen VPK.

11. YHTEENVETOA YHDEKSÄLTÄ VUOSIKYMMENELTÄ

Pukinmäen vapaaehtoisen palokunnan toiminta alkoi vapaaherra Willy von Bonsdorffin toimesta vuonna 1912. Se rajoittui aluksi vain omalla paikkakunnalla tapahtuvaan sammutustyöhön. Varat toimintaan kerättiin pääasiassa paikkakunnan asukkailta keräyslistoilla. Kalustona oli käsivoimapumppu, letkua ja suihkuputkia. Palokunnassa oli kannatusjäsenenä säveltäjä Erkki Melartin ja professori Mikael Soininen.

Pukinmäen VPK:n toiminta lähti kasvuun 1920-luvulla Wilhelm Berghemin puurtamisen tuloksena. Hälytystoiminta pysyi kuitenkin pääasiassa omalla alueella ja aivan sen lähiympäristössä. Oleellisen osan toimintaa muodostivat myös suuret kesäjuhlat ja VPK:n tanssilava. Palokunta sai kaupungilta vuokratontin, ja rakensi siihen kalustovajan 1930-luvun alkupuolella. Kaluston ostoon ei ollut paljon rahaa käytettävissä, mutta 1930-luvun puolivälissä palokunta hankki ensimmäisen autonsa ja moottorikäyttöisen ruiskun.

Pukinmäki liitettiin Helsinkiin vuonna 1946. Muutokset kaupungin palolaitoksen toimintatavassa, ja Pukinmäen valtava kasvu 1970-luvulta lähtien vaikuttivat myös palokunnan toimintaan. Palokunnan hälytysosaston jäsenillä on koulutusvaatimukset, enää ei kouluttamattomia henkilöitä voida ottaa sammutustehtäviin. Toiminta-alue ei ole enää ainoastaan oma kaupunginosa, vaan koko Helsinki.

VPK on tehnyt Helsingin pelastuslaitoksen kanssa sammutussopimuksen, ja saa siitä vuosittain korvauksen. Siksi VPK:ita kutsutaan nykyään usein myös sopimuspalokunniksi. Sammutustöihin osallistuvat henkilöt eivät saa korvauksia työstään helsinkiläisissä sopimuspalokunnissa.

Pukinmäen VPK on kaupunginosan vanhin edelleen toimiva yhdistys.

TAULUKOITA JA TILASTOTIETOA

PALOKUNNAN PÄÄLLIKÖT:

Emil Karlsson, Malmin VPK:n 2. sammutuskomppanian (Boxbackan komppania) päällikkö 1910 – 1911

Karl Mandelin, faktori, 1912 – 1920
Harald Björk, osastonjohtaja, 1920 – 1921
Wilhelm Berghem, kauppias, 1922 – 1945
Arthur Jansson, yrittäjä, 1945 – 1971
Pekka Tanttu, insinööri, 1971 – 1973
Nils-Erik Elers, yrittäjä, 1973 – 1983
Juhani Nupponen, yrittäjä, 1983 – 1998
Kimmo Ruusuvuori, insinööri, 1998 –

PUHEENJOHTAJAT:

Karl Mandelin, faktori, 1912 – 1920
Wilhelm Berghem, kauppias, 1920 – 1925
I. Löfman, 14.4.1925 – 18.9.1925 (muutti pois paikkakunnalta)
Wilhelm Berghem, kauppias, 1925 – 1945 (k. 2.4.1945)
Jarl Gunnar Wasz, insinööri, 1945 – 1947
Kurt Nyqvist, 1948 – 1950
Urpo Leivo, 1950 – 1952
Helge Öhman, 1952 – 1956
Lauri Hyvönen, 1956 – 1959
Einar Lampinen, 1959 – 1967
Pekka Tanttu, 1967 – 1970
Keijo Virtanen, 1970 – 1971
Arthur Jansson, 1972
Pekka Tanttu, 1973
Hannu Helenius, 1974
Nils-Erik Elers, 1975 – 1976
Seppo Ruusuvuori, 1977
Juhani Nupponen, 1978– 1979
Kari Laiho, 1980 – 1983
Jorma Broström, 1984
Helge Siberg, 1985
Nils-Erik Elers, 1986 – 1999 (k. 20.12.1999)
Jorma Broström, 2000 –

Poimintoja muutamista päällystövaaleista:

PÄÄLLYSTÖVAALI 10.5.1925

Läsnä 34 miestä

Päällikkö: W. Berghem

1. varapäällikkö: V. Lundström

2. varapäällikkö: Erik Öster

Sammutuskomppanian päällikkö: I. Löfman

Pelastuskomppanian päällikkö: N. Lundström

1. ruiskumestari: Wahlberg

2. ruiskumestari: Hytönen

Varusmestari F. Kyrklund

Järjestysmiehet (sammutuskomppania): Kyllönen ja Rudolf Johansson

Järjestysmiehet (pelastuskomppania): H. Lundström ja E. Öster

Varikonhoitaja: Lilja

1. urheiluohjaaja: H. Lundström

2. urheiluohjaaja: Rudolf Johansson

Juhlatoimikunta: W. Berghem, W. Lundström, E. Öster, Löfman, N. Lundström

Päällystövaalissa 23.5.1926 päätettiin jakaa palokunta joukkueisiin:

1 joukkue on Boxbackan S1 (sammutus)

2.joukkue on Boxbackan P1 (pelastus)

3.joukkue on Viikin S2 (sammutus)

Komppanianpäällikkö: Ralf Johansson

Joukkuepäällikkö S1: Kyllönen

- järjestysmiehet Rudolf Johansson ja H Öhman

Joukkuepäällikkö P1: Kyrklund

- järjestysmiehet H. Lundström ja Lindström

Joukkuepäällikkö S2: Levander

- järjestysmiehet Lång ja Björkman

Välillä pelastusjoukkueesta näkyy myös ruotsinkielinen lyhenne R1 (räddning).

Päällystövaalissa 2.6.1930 valittiin poikaosaston johtajaksi pojat 1:een B. Eklund ja pojat 2:een K. Eklund.

JÄSENMÄÄRÄ

Vuonna 1912: 20 henkilöä.

1919: 22

1926: 70

1938: 50

1956: 43

1976: 34

1987: 57

2002: 74

Vuoden 2002 luvusta 22 on nuoriso-osaston alle 18-vuotiaita nuoria. Hälytysosaston vahvuus on 17 henkilöä. Loput ovat entisiä hälytysosaston jäseniä, naisosaston jäseniä ja palokuntaa tukevia yhdistyksen jäseniä.

KUNNIAJÄSENET

Palokunnan kunniajäseniksi on nimitetty:

24.03.1934: Tycho Öller (70-vuotissyntymäpäivänään)

13.12.1950: Viking Öller

13.12.1950: Jarl Wasz

13.12.1950: Kurt Nyqvist

13.12.1950: Walter Differt.

11.04.1956: Helge Öhman

14.03.1970: Arthur Jansson (kunniapäälliköksi, päivämäärä epävarma)

29.04.1976: Sven Forsberg

JUHLAT

Palokunnan 10-vuotisjuhlat pidettiin 19.3.1927, ne olivat palokunnan ensimmäiset vuosijuhlat. Vuonna 1937 vietettiin 25-vuotisjuhlia, 40-vuotisjuhlat pidettiin 27.9.52, 45-vuotisjuhlat 31.3.57 ja 50-vuotisjuhlat touko-kesäkuun vaihteessa 1960. 60-vuotisjuhlat vietettiin 14.3.70, 65-vuotisjuhlat 31.5.75 ja 75-vuotisjuhlat 9.10.87.

ANSIOMERKIT

10-vuotisjuhlissa 19.3.1927 palvelusmerkin saivat koko ajan mukana olleet V. Lundström, K. Forsström ja K. Backman.

3.8.1931 annettiin palvelusmerkit pitkäaikaisesta uutterasta työstä seuraaville palokuntalaisille; L. Kyllönen, H. Toivonen, A. Öster, E. Öster ja R. Johansson.

24.2.1937 päätettiin valmistuttaa palokunnalle oma ansiomerkki.

3.5.1942 annettiin Pukinmäen palokunnan ansiomerkki seuraaville:

K. J. Forsström, 30 vuoden palveluksesta

Arthur Lundqvist, 25 vuoden palveluksesta

Frans Kyrklund, 25 vuoden palveluksesta

Heikki Toivonen, 25 vuoden palveluksesta

Wilhelm Berghem, 25 vuoden palveluksesta

Viljo Lilja, 20 vuoden palveluksesta

Arvid Öster, 15 vuoden palveluksesta

Erik Öster, 15 vuoden palveluksesta

Ludvig Woigt, 10v. palveluksesta

sekä Helsingin pääradan varrella toimivien palokuntien kunniamerkit:

1. luokan paloristi solkineen, Wilhelm Berghem

2. luokan paloristi, Arthur Lundqvist

sekä talvisodan muistomitali armeijan ylipäälliköltä:

Wilhelm Berghemille, Arthur Janssonille, Arvid ja Erik Österille, Birger Johanssonille, Hokkaselle, Viljo Liljalle ja Harjumäelle.

3.12.1947 haettiin Helsingin pääradan varren palokuntien 2 lk. paloristi:

Viljo Lilja

Toivonen

Erik Öster

Åke Öster

Walter Differt

13.12.2000 luovutti Helsingin pelastusliitto vuosipäivänään HELPEN ansiomitalin Toni Korhoselle palokuntanuorisotyön kehittämisestä Helsingissä.

LÄHTEET

Arkistolähteet:

Pukinmäen VPK:n kokouspöytäkirjat ja kirjanpito
Malmin VPK:n kokouspöytäkirjat
Lehtileikkeitä, Brages Utlibsvärk
Uudenmaan lääninhallituksen kanslia, AD 259/470 1917
Yhdistysrekisterin arkisto

Haastattelut:

Aida Andersson
Jorma Broström
Harri Elers
Veikko Elers
Raija Graeffe
Juhani Huutoniemi
Jorma Hyvönen
Bjarne Jansson
Nils Kalenius
Ritva Levänen
Juhani Nupponen
Kimmo Ruusuvuori
Marja Ruusuvuori
Seppo Ruusuvuori
Torbjörn Stenholm

Kirjallisuus:

Harvia, Yrjö: Helsingin esikaupunkiliitos. Päämietintö 1936.
Härkäpää, Nils: Helsingin palotoimen historia
Härkäpää, Nils: Palokunnasta palo- ja pelastuskunnaksi
Kolbe, Laura: Boxbacka - huvilayhdyskunta radanvarressa. Helsingin
pitäjä - Helsinge 1989.
Järvinen, Sven-Erik: 30-luvun Malmi, poikavuosieni kotikylä. Malmin
kuvalehti 1987
Rekola, Lasse & Tuomisto, Tero: Pukinmäki - Aikoja ja ihmisiä
Suomen Yleinen Palokuntaliitto: Suomen Vapaaehtoinen
Palokuntaliike 100v, 1938-1938



Pukinmäellä on ollut palokuntatoimintaa jo 90 vuotta. Tämä kirja kertoo Pukinmäen vapaaehtoisen palokunnan synnystä 1910-luvulla, ja sen värikkäistä vaiheista aina 2000-luvun alun vireään toimintaan asti.